

Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!

AMERIC

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

Serving in Ohio and nationwide over 150,000 American Slovenians

Vol. 97 — No. 35

(USPS 024100)

AMERIŠKA DOMOVINA, SEPTEMBER 7, 1995

ISSN Number 0164-68X

50c

Thanks to All Who Helped With Successful Danica Tour

by Stane Kuhar

From August 31 until late Labor Day morning the Slovenian mixed singing chorus Danica was in northeast Ohio as part of their five-city tour to North America.

The highlight of their stay in northeast Ohio was the formal concert held on Saturday, Sept. 2 where an estimated 340 attendees were able to experience some of the best diverse styles of singing heard in our area over the past decades.

But an equally important aspect of Danica's stay in northeast Ohio was the ability of two parishes and many individuals to come together and work as a community on this particular cultural endeavor for the benefit of the broader community.

In a future article the particulars of the formal concert and activities will be reviewed. This article is to thank the following for their assistance and generous contribution toward a successful stay of Danica in Greater Cleveland.

First, to Father John Kumše and the parish of St. Mary's for the overall guidance and vision to give our community the opportunity to experience quality singing and the start of many new friendships from our friends from Šent Primož. The primary intention was to have but another aspect related to the 90th Year Anniversary observance of St. Mary's founding.

Second, to Father Joseph Božnar and St. Vitus Parish for the use of the parish auditorium to accommodate the number of people at the concert.

Third, to the right and left-hands of this tour in northeast Ohio, Frank Šega and Helena Nemeč, for their ability to guide and being the perfect guides to many of the scheduled sights for Danica. And to Ed Pike Lincoln/Mercury Dealer (Mentor, Ohio) who made possible the means of transportation for Danica — and to Marty/Maria Marsic, Frank Kuhar, Frank Šega, and John Nemeč for helping to pick up and/or return the vehicles used.

Fourth, to the sponsoring families for your understanding and participation. Without your cooperation the stay in northeast Ohio could not have occurred. They are: Rudy/Vika Kolarič, Tom/Sonja Kolarič, Peter Kolarič, Pepca Kastigar, dr.

Mate/Pepca Roesmann, Frank/Muši Coffelt, Frank Kuhar, Frank/Tončka Urankar, Mary Mlinar, Valentin/Helen Ribic, Milan/Breda Ribič, Mimi Kozina, Mimi Rezonja, Izidor/Josie Manfreda, Joe/Josie Cerar, Frank/Antonia Šega, Ivan/Helena Hauptman, Jože/Zalka Likozar, Helena Nemeč, Marion/Francka Gaspersic.

Fifth, to all the other volunteers, especially those who enabled a successful concert in so many ways: Linda Plečnik, Meti Kuhar, Josie Manfreda, and Josie Cerar (kitchen), St. Mary's Altar Society (krofe), Srečo Gaser, Ivan Hauptman, and Joe Gaser (lighting arrangements), Tony Ovsenik (sound/microphones, etc.), Joseph Baskovic and Joseph Hočevar (admission/tickets), Joan Medvesek (greeting of attendees and distributing brochures), Frank Šega and John Medvesek (handling of complimentary wine), Helena Nemeč (refreshment tickets), Louise Strauss (flower/table arrangements), Jože Likozar,

Srečo Gaser, and Father Kumše for insight and suggestions toward a fitting brochure for the concert, and lastly, Matt Plečnik for assisting in all minor and major tasks toward the food and dinner preparation work.

I cannot understate how critical and important the work of Linda and Matt Plečnik, and the helpers in the kitchen, was to keep all attendees well fed and to provide a home-style meal for the singers. As a side-note the singers in the group pitched in by helping to set up the tables and chairs for the concert.

We also thank Mr. Boris Musič, and Europa Travel Agency for the generous donation of \$900.00 at the concert to St. Mary's Parish for its 90th Anniversary.

Sixth, to the local media for their publicity.

And lastly, to you, the general public, for your warm hospitality toward the members of Danica in so many small and large ways, and for attending one or more of the six public performances by Danica while in northeast Ohio.

Looking for "Early" Slovenian Families

You may be able to qualify for an Early Families in-Cleveland (EFIC) certificate.

No, you don't have to have an ancestor who landed with Moses Cleaveland or shortly thereafter. This program is designed to honor descendants of those early settlers of each ethnic group who arrived here no later than ten years after the formation of each ethnic group's earliest organization in the Cleveland area.

For Slovenians to qualify for membership in Early Families in Cleveland, your earliest local ancestor must have moved to Cuyahoga County no later than December 31 of 1900.

Many of the local ethnic groups will be encouraging their members to participate. For information on how to obtain an Application Packet, check with your ethnic group or call (216) 721-5722, voice mailbox 408 and leave your name, address and phone number.

Certificates will be presented

as part of two events scheduled at Western Reserve Historical Society during the Cleveland bicentennial year, i.e., Family History Fair, May 4-5, 1996 or Family Day, November 29, 1996. Documentation requirements and firm deadline information is included in the Application Packet.

This Early Families in Cleveland Program is sponsored by the Genealogical Committee, an auxiliary of The Western Reserve Historical Society. There are three primary objectives to be achieved by this program: (1) get as many people as possible within the greater Cleveland area interested in developing their family histories, (2) produce a large number of descendency charts and biographies involving early Cleveland settlers which can be made available to the public at the WRHS Library, and (3) identify the earliest members of each ethnic group who settled in Cuyahoga County.

Roberta Gibbons and Marie Dular, left, of St. Helen's Lodge No. 193 KSKJ and Mary O'Kicki and Jennie Tuma, right, of St. Joseph Lodge No. 169 KSKJ, recently presented matching funds from the American Slovenian Catholic Union, KSKJ, to Father John Kumše, pastor of St. Mary's Parish, Collinwood. The lodges co-sponsored a chicken paprikash dinner which raised almost \$2,000 to repair the bells of St. Mary's Church. KSKJ provided \$500 to each lodge in matching funds for a total of almost \$3,000 for the bell fund. The Frances and Jane S. Lausche Foundation added another \$2,000.00.

Yugoslav Gardens Now Slovenian

The Cleveland Cultural Gardens, begun in the 1920s, are a unique group of individual nationality gardens located in Cleveland's Rockefeller Park. The Yugoslav Garden, founded in 1932, and represented by the American Slovene Club for the past 30 years, is on the verge of a new beginning.

Through the efforts of the American Slovene Club and the cooperation of Richard Konisiewicz, President of the Cultural Garden Federation, we are most pleased to announce that the former Yugoslav Garden has been renamed the "Slovenian Garden." The Croatians and Serbians are founding their own individual gardens at new locations in the Cultural Garden chain in Rockefeller Park.

In conjunction with the 1996 city of Cleveland Bicentennial celebration, the Cultural Garden Federation has undertaken a revitalization project for the restoration of all of the nationality gardens. As a result, many of the nationality organizations have already begun their individual garden's restoration.

The time is now! We Slove-

nians now have our own garden and it needs immediate attention. We are asking all Slovenian organizations to join together to acknowledge the importance of our new Slovenia and our Slovenian Garden.

The Cultural Gardens are not going to fade away. The refurbishment and repair of the Slovenian Garden is a permanent project, not just for today or the Bicentennial, but for many generations to come.

We cordially extend an invitation to you or a representative of your organization to attend a meeting to discuss the new Slovenian Garden and its future.

A meeting has been arranged for Thursday, October 19 at 6:30 p.m., in the Kenik Annex of the Slovenian National Home, 6409 St. Clair Avenue, Cleveland. Light refreshments will be served.

Genevieve Drobnic
Terry Hočevar

P.S. — The City of Cleveland's **The City Record** of June 21, 1995 reflects the passing of Ordinance No. 811-95 which changes the Yugoslav (Jugoslav) Cultural Garden to the Slovenian Cultural Garden.

AMERIŠKA DOMOVINA, SEPTEMBER 7, 1995

by Jim Debevec

Continuing on with saluting our Slovenian unsung heroes (and heroines), this week the honors go to those wonderful mothers who have sent one or more of their children off to school for the first time, or to college for the first time.

Some mothers have been known to leap for joy and celebrate all day long watching the TV programs of their choice or having their favorite lunch.

Others are in a state of shock realizing that their children are now going out into the world on their own, without mother watching every step. Mothers have been known to retreat to their son or daughter's room and weep for two week straight, missing seeing the child's presence each minute of the day.

To those who have given their college offspring enough money to last until Thanksgiving, when they'll return home, hungry — don't worry. They'll be phoning and coming back with great concern because all the money they took with them has somehow suddenly disappeared in five days.

To you Slovenian mothers experiencing these anxiety pains, this is your week — this is your month! Relax. It ends all too soon.

* * *

Who are your favorite "Unsung heroes?" Drop us a line and let us know.

* * *

An English word we'll study this week for its ability to be one thing and exactly the opposite is: **bolt**.

If you say, "Bolt the door shut," it means to securely close the door so no one can get in (or out). But if you say the horse bolted from the barn, it means exactly the opposite — the horse has been able to get out.

* * *

A man was stopped by Customs in New York coming in from Slovenia. He was found to be carrying two big bags of telephones.

"Could you explain what these are to be used for?" asked a Customs official. "Certainly, sir" said the polite man. "I've just got a job with the New York Symphony Orchestra and they told me to bring two sacks of phones with me."

During a murder trial in Slovenia in the 19th century there was a sensation when the man who was supposed to have been murdered actually turned up in the courtroom. The judge immediately ordered the jury, consisting of 12 local villagers to return a verdict of "not guilty." After an hour the jury returned and the foreman announced they had found the defendant guilty.

"How on earth could you reach such a verdict," asked the judge, "when the supposed murdered man is here in court?"

"Yes, we know that your honor," answered Janez, the foreman, "but we think the defendant is the man who stole my brother's horse two years ago."

* * *

A young man got a job as an electrician's assistant. "Here," said the boss one day, "grab one of these two wires. Do you feel anything?"

"No," said the apprentice.

"Well, don't touch the other wire. It's got 10,000 volts in it."

A small village in Ireland had just bought a new fire engine and the local officials were wondering what should be done with the old one.

"I've got an idea," said one Councilman, "why not keep the old engine for false alarms?"

Changes in Lifestyles

Those persons born before 1945 are considered survivors. Consider the changes that have taken place:

We were born before television, before penicillin, before polio shots, frozen foods, photo-copy, plastic, contact lenses, frisbees, and the Pill.

We were before credit cards, split atoms, lazer beams and ball-point pens, before pantyhose, dishwashers, clothes dryers, electric blankets, air conditioners, drip-dry clothes — and before man walked on the moon.

We got married first and then lived together. How quaint can you be?

In our time, "Windows '95" meant it was time for washing them; closets were for clothes, not for "coming out of." Bunnies were small rabbits and rabbits were not Volkswagens. Designer Jeans were scheming girls named Jean or Jeanne, and having a meaningful relationship meant getting along well with our cousins.

We thought fast food was what you ate during Lent, and Outer Space was the back of the Norwood Theater.

We were before house-husbands, gay rights, computer dating, dual careers and commuter marriages. We were before day-care centers, group therapy and nursing homes. We never heard of FM radio, tape decks, electric typewriters, artificial hearts, computers, yogurt, and guys wearing earrings. For us, time-sharing meant togetherness — not computers or condominiums; a "chip" meant a piece of wood; hardware meant hardware, and softwear wasn't even a word.

In 1940, "made in Japan" meant *junk*, and the term "making out" referred to how you did on your exam. Pizzas, "McDonalds" and instant coffee were unheard of.

We hit the scene when there were 5 and 10 cent stores,

100 WORDS MORE OR LESS
by JOHN MERCINA

LABOR DAY - WHY HAVE IT?

IF LABOR DAY IS SUPPOSED TO BE A DAY OF REST AND RELAXATION THE PEOPLE IN MY NEIGHBORHOOD CERTAINLY DID NOT HEAR ABOUT IT. ALL MY NEIGHBORS WERE BUSY CATCHING UP ON "HONEY-DO-THIS AND HONEY-DO THAT" PROJECTS. PERHAPS THAT IS WHY WE HAVE THE HOLIDAYS. IT CERTAINLY MAKES THE HOLYDAYS THAT MUCH MORE INVITING. EVEN "HONEY" KNOWS THAT ON HOLYDAYS, JUST AS ON SUNDAYS, ONE SHOULD NOT WORK.

JOHN M.

A HAPPY "POST-LABOR DAY WEEKEND" TO ALL THOSE THAT HAD TO WORK ON LABOR DAY!

where you bought things for five and ten cents. Euclid Race or Orazems sold ice cream cones for a nickle or a dime. For one nickel you could ride a street car, make a phone call, watch a movie at the Commodore or Abbey, buy a Pepsi or enough stamps to mail one letter and two postcards.

You could buy a new Chevy Coupe for \$600, but who could afford one? A pity, too, because gas was 11 cents a gallon.

In our day, cigarette smoking was fashionable, Grass was mowed, Coke was a cold drink and Pot was something

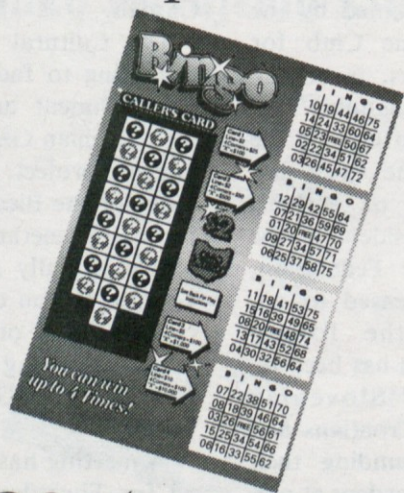
you cooked in. Rock Music was a Grandma's lullaby and Aids were helpers in the principal's office.

We bought jeans that didn't have bleach stains on them, and wore painters hats to do painting. We made do with what we had. And we were the last generation that was so dumb as to think you needed a husband to have a baby.

No wonder we are so confused and there is such a generation gap today.

Submitted by:
Pauline Burja
Euclid, Ohio

If you can spare 10 minutes,
We can spare \$10,000!

Play **Bingo** from the Ohio Lottery

Imagine winning \$10,000 in just 10 short minutes! It's possible with the Ohio Lottery Bingo Game. On each \$2 ticket, you get four Bingo cards and four chances to win — up to \$10,000! So play Bingo at your favorite Lottery retailer. And with luck,

JOIN IN THE WINNING

you could come out with \$10,000 to spare!

Lottery players are subject to Ohio laws and Commission regulations. For further information, call the Customer Relations Department, (216) 787-3200, during regular business hours.

FIXED RATE HOME EQUITY LOANS

- Low Fixed Rates...Fixed for the life of the loan • No Closing Costs
- Interest May Be Tax Deductible (consult your tax advisor)

5-YEAR FIXED RATE
8.75% ANNUAL PERCENTAGE RATE

Based on a \$5,000 loan with 60 monthly payments of \$103.19 with autodebit from Metropolitan checking or statement savings.

Rate subject to change without notice.

Bainbridge	543-2336	Mayfield Hts.....	461-3990
Chardon	286-3800	Mentor.....	974-3030
Chesterland	729-0400	Pepper Pike	831-8800
Cleveland	486-4100	Shaker Hts.....	752-4141
Cleveland Hts.....	371-2000	South Euclid.....	291-2800
Euclid.....	731-8865	Willoughby Hills	944-3400

METROPOLITAN SAVINGS BANK

METROPOLITAN SAVINGS BANK OF CLEVELAND

Liberation of Žiri

by ANTON ŽAKELJ,
translated by
JOHN ŽAKELJ

(Continued From Last Week)

At 6:30 they put us into a small bus and at seven they took us away towards Loka. The convoy stopped along the way to pick up guards. The first stop was right in front of our house. When I heard my father praying the rosary out loud, I calmed down. Everything will work out all right.

They stopped at Selo, Fužine and Trebija. When they stopped for a moment at Mahar's ravine, I thought: Now we will pay the price for all the sins committed by the partisans in this ravine. If the Partisans were going to attack the convoy, I only wanted one thing: that the first bullet would hit me. Since I was not taking the bus ride well, the sweat started streaming down my face.

At nine o'clock we came to Gorenja Vas — without any interruption. Thank God. But what will happen the rest of the way to Loka? The partisans in these hills probably don't know about us and the warning from the military police commandant. We stopped in front of Perešutija's and unexpectedly again heard the order *Heraus!* A German who met us asked the guard "Was sind diese Leute?" "Banditen, zum erschiessen." (Who are these people? Bandits to be shot.) came the reply.

They led us further, to the left up the hill past Dr. Gregorčič's house, to the yard of the next house, where there was a temporary military police station. We waited there about an hour, well guarded. It looked like they didn't know what to do with us. Finally, Maler came and said "Und

jetzt die letzte Lehre" (And now the last lesson.) And he told each of us how we had sinned. To Leander: "Alter Gauner, Partisanenagitator," (Old con man, partisan agitator") and for Bizjak about the same. He criticized both of them for having preferred to give their sons only to the bandits, rather than going into battle for their homeland. If the fathers had been worth anything, they would have prevented that. Bačnar was a "Partisanenschneider" (Partisan tailor), Kržišnik "Partisanenpropagandaminister," (Partisan propaganda minister), Plestnejak was a lazy bum. Vrabec was saved by the Germans from the convoy to Serbia because they thought he was going to help them, but he was really for the partisans. When he came to me, last in line, I beat him to it and said, "Officer, sir, I will tell you myself what I did wrong."

"You be quiet, I'll tell you," he growled. And he continued: "You subverted discipline in the Village Guard and rarely came to the patrol call; you didn't want to serve in the police, you caused us problems in the Dairy whenever you could."

He ended his lesson with these words: "The retreat was completed peacefully. You are free now, but don't walk home tonight. All the roads are guarded and the guards have strict instructions to shoot at anyone who comes close. Go to relatives or friends, which you probably have near here, for the night and then go home in the morning. You will remember when the Germans were in Žiri. Gute Nacht." (Good Night.) We thanked him and thus ended our noble duty as hostages.

I should now write THE

END, but I ask for one more day to tell one more thing that belongs with this story.

After saying farewell to Mr. Maler, we went to Anžek, where they used to have an inn. They gave us a light dinner, I don't remember what.

After dinner, Rudolf Bačnar sharply criticized Tine Kržišnik for reminding the women to tell the men in the hills to be peaceful, since our heads were at stake. Tine just squeezed himself under the table.

Finally I took the opportunity and said something I had been thinking about: "Today we lived through something that we will remember the rest of our lives. Let's resolve now that we will never again bicker and argue among ourselves, if we live to reach freedom again."

They all looked at each other — and kept quiet. No one spoke in support of my ideas. So we haven't suffered enough yet. Disappointed I was ready to give up on the Slovenian people. How often we tried to work with people who didn't agree with us, but they always rejected us. At least in national affairs we need to work together.

(To Be Continued)

We can wrap up your protection in one neat package.

• AUTO • BUSINESS
• HOME • LIFE

731-9773
GLORIA A. RODIO
A.M. PENA BLDG.
27801 EUCLID AVE.
EUCLID, OHIO 44132

You're in good hands.
Allstate

Wilke Hardware

Owned by American-Slovenians

Paints, Glass, Housewares, Plumbing,
Electrical Supplies, Garden Supplies,
— Screens and Storms Repaired —

809 E. 222nd St. Euclid, Ohio 44123
RE 1-7070

Josephine (Zaman) Wilke Jack Zaman

Northshore
Music™

261-3484

Claudia Grady-Rusiška - Prop.

Hours: Mon.-Fri.: 12 - 8 p.m. — Sat.: 10 - 5 p.m.

Sheet Music • Drums • Guitars •
Accordions • School Band Instruments

WE INVITE YOU TO VISIT OUR NEW
MUSIC STORE IN EUCLID

22465 Shore Center Drive — Euclid, OH 44123

Nosan's Slovenian Home Bakery, Inc.

6413 St. Clair Ave. 567 E. 200 St.
361-1863 481-5670

Cleveland 44103 Euclid, O. 44119

Visit both places and get home-made
cookies, breads, and famous Slovenian
raised doughnuts, tortes and cakes.

"Our Family Has Been Here
to Serve You Since 1903"

— Serving Slovenian Families for 90 Years. —

Grdina-Faulhaber Funeral Home

17010 Lakeshore Blvd.
Cleveland, Ohio 44110

531-6300

For further information call Don Faulhaber—Funeral Director

Preplanned Funeral Arrangements Available

• Facilities Available Throughout Northeast Ohio •

WHY DID I
WAIT SO
LONG...
TO MOVE TO
HILLTOP VILLAGE?

"We enjoy the delicious, nutritious meals while dining with other residents. But the best part is we don't have the worry about cooking or cleaning up!"

The Rankin sisters

Hilltop
Village
A RETIREMENT COMMUNITY

- Nutritious meals
- 24-hour Emergency pull cord
- Transportation
- Housekeeping
- Planned activities
- Free laundry facilities

25900 Euclid Ave. 261-8383
Euclid, Ohio 44132

Fill out form below and mail to HILLTOP VILLAGE

Please send me information and a brochure.

Name: _____

Address: _____

City: _____

State: _____

Zip: _____

Phone No.: _____

I would be interested in a tour and lunch.

MAJOR & MINOR AUTO REPAIRS
FOREIGN & DOMESTIC
STATE EMISSIONS INSPECTIONS

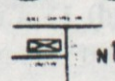
DIESEL ENGINE REPAIRS
4 WHEEL & FRONT WHEEL DRIVES
COMPLETE DRIVE-TRAIN SERVICE
FRONT END ALIGNMENT

EUCLID SUNOCO SERVICE

EAST 200 SUNOCO
481-5822

470 E. 200 ST.
MON-FRI 6 AM-11 PM
SAT 7 AM-11 PM
SUN 9 AM-6 PM

APPROVED
AUTOMOTIVE REPAIR

Joe Zigman, owner

Domžale receives 1,000 books from Euclid

LJUBLJANA — The public library of Domžala recently received a gift of 1,000 books through the cooperation and kindness of many, together and in friendship with Euclid-Domžala Sister City Committee.

"It was a massive and difficult undertaking, with as much as five years in the making, but thanks to the cooperation of United Slovenian Society President, Mr. John Pestotnik, and the Euclid Sister City Committee, it was possible to gather, store and prepare the gift of 1,000 books for the public library of Euclid's Sister City, Domžala, Slovenia.

The books will be available for use by readers in Domžala, Lukovica, Mengeš, Moravče, and any other interested readers in Slovenia," according to the International Coordinator, Linda Cimperman and Committee Chairperson Patricia Lenardic Habat.

The project started a few years ago when Linda was invited to view the Domžala library and saw that it seemed to have a good selection of books in Slovenian, German, and Italian languages, but there was less than one full shelf of books in English.

The successful conclusion of this project can be attributed to the wonderful efforts of the following:

- Rich International Airways, Miami Florida, and Flight Captain John C. Carcay
- William Sepko & Sons Co., Euclid
- City of Euclid, David M. Lynch, mayor.
- Councilman, Ward 4, Joseph Dallos
- Superintendent Euclid City Schools, Kurt Stanic
- Assistant Superintendent, John Fell
- Euclid Public Library Administrator, Donna Perzock
- Maple Heights Public Library

- United Slovenian Society, President John S. Pestotnik
- and members: Shirley Lipold, Al Pestotnik, Florence Unetich

- And other friends: Mathew Dolenc Family, and Bernadette Kotorec

- Family Book Store, Euclid Square Mall

- Walden's Book Store, Euclid Square Mall

- City of Domžale: Mrs. Cveta Zalokar Oražem, Mayor of Domžale, Mag. Erwin A. Schwarzbartl, former Mayor Mr. Tomaz Štebe, former Executive Council President

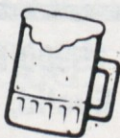
We are especially grateful to Euclid Ward 4 Councilman Joseph Dallos because he personally came to Slovenia in 1992 in a gesture of friendship and support for the Euclid-Domžala Sister City Cooperation during a vacation in Europe. Mr. Dallos met with officials and presented the Flag of the City of Euclid to the officials in Domžale.

Then in 1993, at the request of Euclid Mayor David M. Lynch, Linda Cimperman worked with the Mayor of Domžale, Mag. Ervin A. Schwarzbertl and the Domžale Sister City Committee to coordinate the concert tour visit of SNPJ Junior Chorus in Domžale. 1,000 persons attended the performance, including community dignitaries and the U.S. Embassy Representative.

Your American-Slovenian Company
SPECIALIZING IN FIRE DAMAGE REPAIR

YANESH
BROS.

CONSTRUCTION CO.
WILLIAM S. (BILL) YANESH
29013 EUCLID AVENUE
WICKLIFFE, OHIO 44092
943-2026 943-2020
12205 SOBIESKI AVENUE
CLEVELAND, OHIO
941-3358 941-5010

STOP IN AT

BRONKO'S

Drive-In Beverage

510 E. 200th St.
Euclid, Ohio 44119
— 531-8844 —

Imported Slovenian Wines

Chalet Debonne Vineyards
Domestic and Imported Beer & Wines

— OHIO LOTTERY —

Open Mon. - Thur. 10 a.m. - 9 p.m.
Friday - Saturday 10 a.m. - 10 p.m.
Sunday (no wines sold) 11 a.m. - 5 p.m.

Owner: David Heuer

Polish Festival

St. Stanislaus Church will hold a Polish Festival from October 6 - 8, at 6521 Baxter Avenue, Cleveland (Slavic Village area).

Stroll through the streets of Warsaw, browse through sidewalk shops featuring arts, crafts, imported items and baked goods. Feast on traditional Polish soups, homemade Polish cuisine including Czarnina, Golabki, Kielbasa, Bigos, several varieties of pierogi and a host of other delights.

Dance to the tunes of Majestic Sound Orchestra Friday and Saturday evening, The Nu-Tones Saturday evening and Bruno Mikos & the Harmony Stars Sunday evening.

On Sunday a Polish Mass will be celebrated at 10 a.m.

At 3 p.m. hear "Polish Art Songs in the Classical Tradition," a special concert featuring compositions by Polish born Frederic Chopin, Stanislaw Moniuszko and others which will be performed by Joanne M. Uniatowski, mezzo-soprano. Both will be held in the historic St. Stanislaus Church, E. 65 and Foreman Avenue.

Paul Dimare of Highland Heights, Ohio with children Diana and Brian in Rome, Italy, with Vatican in background. They also enjoyed their wonderful vacation in Slovenia.

(Picture by Mateja Grdadolnik Dimare.)

University Hospitals Health System is pleased to introduce:

Barbara Gorican Rowane, MD
Pediatrics

and announce her association with:

Hurikadale Sundaresh, MD

26250 Euclid Avenue, Suite 201
Euclid, Ohio 44132

Call 216-289-2221 for appointments and information.

Leonard A. Scharf, MD

25701 North Lakeland Blvd.
Euclid, Ohio 44132

Call 216-732-8844 for appointments and information.

As members of Primary Care Physician Practices, Drs. Rowane, Sundaresh and Scharf are bringing the many services of University Hospitals Health System to your community.

University Hospitals Health System
Primary Care Physician Practices

Call for an appointment. New patients welcome.

Slovenian Wins Coast-to-Coast Marathon Race

Slovenian ultra-marathon runner Dušan Mravlje won the 4th Annual Trans-America Footrace last week, a 64-day coast-to-coast race from Los Angeles to New York City.

Mr. Mravlje covered the 2,906.05 mile course in a total time of 427 hours and 59 minutes, finishing 16 hours and 50 minutes ahead of Ray Bell, the second place finisher. Mr. Mravlje's performance bettered the previous course record by nearly 59 hours, almost an hour per day over the 64-day event.

Mr. Mravlje's sponsor for

the event, Slovenia's Lasko Brewery, contacted Joseph Ramsak, president of J. Ramsak & Sons, Lasko's U.S. importer, asking to arrange a congratulatory reception for the runner.

With the assistance of Mr. Miklavž Borštnik from the Slovenian Embassy in Washington, D.C., and Mr. Matjaž Kovačič, the Slovenian Consul General in New York City, Ramsak arranged to have some ice cold Lasko Beer awaiting Mr. Mravlje as he crossed the finish line.

Congratulations!

Benefit Dinner

A once-a-year fund-raising project of the St. Vitus Altar Society is the Chicken - Roast Beef Dinner. This year it will be held on Sunday, Sept. 10 in the St. Vitus Auditorium, Glass Ave., and E. 62 St.

Serving will begin at 11:30 a.m. and last until 1:30 p.m. The dinner will be complete with soup, chicken or roast beef, vegetable and dessert. All this for only \$9.00 for adults and \$4.00 for children under 12 years of age.

This is a real treat, and where else can you get a delicious home-cooked Sunday meal for such a small sum?

Portrayal of Mentally Ill

Percentage of mentally ill television characters who are depicted as violent: — 77%.

Percentage of the real-life mentally ill who are violent: — 7%.

Al Koporc, Jr.

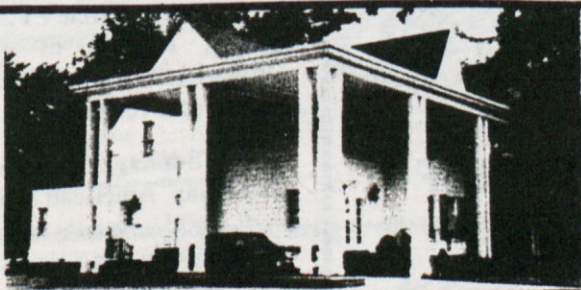
Piano Technician
(216) 481-1104

216-432-1114 Tues.-Sat.: 11 am-6 pm

Ann's Dressmaking and Alternations

(Same Day Service)

Proms, Weddings, Special Occasions
6027 St. Clair Ave., Cleveland

Crobaugh Funeral Home

22595 LAKE SHORE BLVD.
EUCLID, OHIO

Telephone 731-4259

Gregory M. Danaher
Embalmer & Funeral Director

Krofe Sale

St. Vitus Altar Society will be selling krofe on Saturday, Sept. 9 from 8 a.m. on, in the Social Room.

Donation

Thanks to Miss Fran Marn of Euclid, Ohio who, besides renewing her subscription, added an extra \$5.00 donation. She says she looks forward to receiving the paper each week.

Donates \$100

A Big Thank You to Mary Zimperman of South Euclid, Ohio who donated \$100.00 to the Ameriška Domovina. Your very generous donation to the paper is greatly appreciated and needed now that the price of paper has gone up \$120 a ton last month.

Our Lady of Lourdes Shrine Benefit

Our Lady of Lourdes Shrine benefit barbeque will be held on Sunday, September 10, at 5 p.m. at Gilmour Academy, Gates Mills, Ohio.

A member of the Cleveland Indians will be guest speaker. A silent auction of Indians memorabilia will be held.

Door prizes, Indian tickets. Donations are \$25.00 for each dinner guest.

For tickets call 481-8232.

When You Store Food:

- Arrange food in the refrigerator to allow for good air circulation.

- Keep canned foods in cool, dry areas for up to one year.

- Wrap food securely; use freezer wrap for items going into the freezer.

When You Prepare Food

- Wash your hands before, during and after.

- Wash work surfaces and utensils between fixing raw and cooked items.

- Thaw foods in the refrigerator. This takes some planning, but it is the only safe way.

- Wash all fresh produce thoroughly. (But for the best flavor, store tomatoes at room temperature.)

When You Serve Food:

- The longer the food has set out, the greater the health risk.

- Never leave food out over two hours.

- Serve perishable foods (such as meats, gravies, puddings) piping hot or icy cold.

Don't argue with the truth.

—Paul A. Potter

MARK PETRIC
Certified Master Technician

Petric's Automotive Service

Foreign & Domestic
General Auto Repair

(216) 942-5130

33430 Lakeland Blvd., Eastlake, Ohio 44095 / LOCATED IN REAR

The Country Place. It feels like home.

We offer the highest quality nursing care and rehabilitation services in a homelike, scenic setting. And we're conveniently located just off I-90.

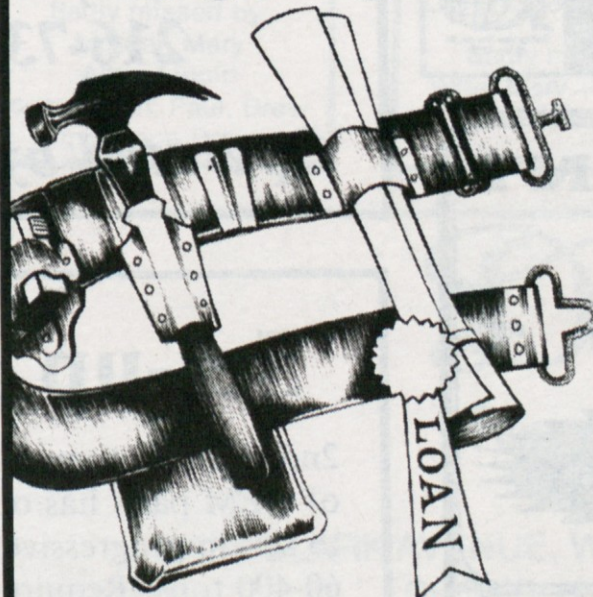
- Short- & Long-term Nursing Care & Rehabilitation
- Physical, Speech, and Occupational Therapy
- Adult Day Care
- Respite Care
- Alzheimer Care
- Social and Recreational Programs
- Medicare and Private Insurance Accepted

Wickliffe Country Place

"The Community of Caring"

1919 Bishop Rd. • Wickliffe, Ohio 44092
(216) 944-9400

We've Been Crafting Home Loans For Over 60 Years

- ✓ Special Community Umbrella Loans for low- to moderate-wage earners
- ✓ Liberal qualifying ratios
- ✓ Home Buyer's Counseling Service
- ✓ Pre-Approved loans with 60-day rate lock
- ✓ Eight-day Express Loan guarantee
- ✓ Loans that bridge financing between your old home and your new one

CHARTER ONE BANK F.S.B.

Corporate Headquarters:
1215 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44114

FDIC
Insured

COMMUNITY LENDING SPECIALISTS

CLEVELAND — GIL MALDONADO, 4390 CLARK AVE., 631-8184 • JIM LECHKO, 4221 PEARL RD., 351-2200 • LARRY SOLDEN, 6235 ST. CLAIR AVE., 431-5670 • DERRICK MIDDLETON, 5733 BROADWAY AVE., 341-3864 (PAGER 670-5392) MAPLE HEIGHTS — HENRY WEST, 15765 BROADWAY AVE., 662-3770 WARRENSVILLE HEIGHTS — JOHN LONDON, 4612 GREEN RD., 663-4777

DID YOU KNOW

Slovenia...

Joseph Zelle

"We are traitors to the Slovenian people! they yelled at us, our 'liberators'."

"We were ordered to discard everything on us, otherwise we would be shot. I went through my pockets and found a rosary 'No, this I do not give up. If I go, I'll go with my rosary.'"

Father Franc Kuhar was reminiscing about the horrible times that he as well other priests and Catholic civilians experienced in the inglorious revolution following World War II in Slovenia. The occasion was the celebration of Fr. Kuhar's golden anniversary as a priest of God.

"Many of my fellow-students, superiors, and co-prisoners are already with God," he continued. "Those in Teharje received the palm of martyrdom and surely are worthy of the Slovenian Spring and the blossoming Church in Slovenia." **Druzhina.**

In Vrema, the parish of The Assumption of Mary is celebrating its 600th anniversary this year.

Dolphinist, physicist, and manager, Matjazh Kozhelj, is studying Management at the present time at the Georgetown University, Washington, DC

Matjazh started out as a swimmer when 6 years old. He eventually became a competitive swimmer, winning a bronze medal in 1989 at Bonn. He took his degree in Physics at UCLA in Los Angeles. Upon completion of his studies on Financing, he plans to return to Slovenia.

Since 1988 Francka Nekrep has been running a Slovenian program on Radio Station 3YYR in Geelong, Australia.

Adria Airways reported there were 956 flights recorded in July. This was an improvement of 13% over last year. Also 292 tons of freight were delivered, an improvement of 21% over last year's July. During the first 7 months this year, 311,908 passengers were flown which also represented an increase of 16% over 1994 for the same period.

Congressman Robert Dornan of California and Greg Laughlin of Texas were recent visitors to Slovenia. Being concerned with defense matters, especially relating to Jugoslavia, they met with the Minister of Defense and his associates.

Majda Bagola-Recek is in the 36th day of her hunger strike in Ljubljana. She is protesting the high court's decision, dispossessing her family from their home.

Rev. Stanko Zherjal celebrated his 60th year as a priest.

Born in 1910 he studied in Ljubljana and taught in schools around Terst as well as holding pastoral duties. He is retired now and living in Gorica. Ad multos annos, Father!

Chalk up another Slovenian world champion. He is Iztok Chop, a 23-year old student. Chop rowed to win in the world rowing championship which was held in Temper, Finland. He held to second third place all the way in the 2,000 meters course. Then in the last 100 meters or so Chop put on a burst of speed and handily won his golden medal.

Iztok thus becomes the second candidate as **Sports Champ of Slovenia 95.** Earlier we reported the sensational marathon run from Los Angeles to New York by Dušan Mravlje in 422 hours. Like it says, You can't keep a good Slovenian down. Congratulations, Iztok and Dušan! We're really proud of both of you!

For Mother Tereza it was just another busy workday in Calcutta but the World noted the Nobel Winner's 85th birthday, Saturday, August 26th. God bless this saintly woman!

Krofe Sale

A Krofe Sale will be held on Saturday, Sept. 9 at the usual time in the Social Room of St. Vitus auditorium.

Are You An Insomniac?

It should be easy to spot the insomniacs among us — they're the ones staggering about bleary-eyed and fatigued, right?

Well, no. According to a recent study, insomniacs are no sleeper during the day than anyone else.

Some scientists are wondering if there is really such a thing as insomniacs.

Psychologists at the University of Memphis monitored 40 volunteers as they spent a day and night in a laboratory. Of the 20 who had described themselves as insomniacs, the researchers found only 14 actually were awake more than 10 percent of the night. But even these sheet-tossers seemed to suffer few ill effects the next day.

Sound sleepers actually said they felt more tired during the day than the insomniacs did.

Several other studies have found that insomniacs often seem surprisingly well rested. One explanation of their nighttime travails may be that they are people who simply don't need as much shut-eye as the rest of us and are made anxious by efforts to sleep on everyone else's schedule.

The best thing for them is to hit the sack later and rise sooner. — That's normal for them.

Coming Events

Friday, Sept. 8

Dance at West Park Slovene Home Ballroom, 4583 W. 130 St., from 8 p.m. to midnight. Music by Dan Peters.

Sunday, Sept. 10

Dance at West Park Slovene Home Ballroom, 4583 W. 130 St. from 4 to 8 p.m. Music by Orcades.

Sunday, Sept. 10

Chicken-Roast Beef Dinner in St. Vitus Auditorium, 11:30 to 1:30 sponsored by St. Vitus Altar Society. \$9 adults, \$4 children.

Sunday, Sept. 10

St. Vitus School, Class of 1931 reunion at Sterle's Country House. Family-style dinner \$15. Call Ann Gornik 843-6121, Jan Krivacic 391-5029, Mildred Ringenbach 884-0425. Checks must be received by Sept. 6. Send to Mildred. Families welcome.

Friday, Sept. 15

Dance at West Park Slovene Home Ballroom, 4583 W. 130 St. from 8 p.m. to midnight. Music by Ralph Szubski.

Friday, Sept. 22

Dance at West Park Slovene Home Ballroom, 4583 W. 130 St. Music by Casuals.

Friday, Sept. 29

Dance at West Park Slovene Home Ballroom, 4583 W. 130 St. Music by Mike Wojtila.

Sunday, Oct. 1

St. Clair Rifle and Hunting Club Annual Clambake on the club grounds. Everyone welcome. Call 942-4025 for further information.

Sunday, Oct. 1

St. Mary (Collinwood) 5th Alumni Reunion with 12 noon Mass followed by dinner in cafeteria. \$15. Send checks to St. Mary's School Alumni, 15519 Holmes Ave., Cleveland, OH 44110.

Sunday, Oct. 1

Upstairs Downstairs Dance, Slovenian Society Hall, 20713 Recher Ave., Euclid from 3 to 9:30 p.m. featuring 5 bands. Proceeds to Penn Ohio Polka Pals and Akron, Barberton, Canton. George Knaus sponsor. Donation \$6 advance — \$7 at the door. Call 481-9300.

Friday, Oct. 6

Dance at West Park Slovene Home Ballroom, 4583 W. 130 St. Music by Zagar Benda.

Sunday, Oct. 8

Dance at West Park Slovene Home Ballroom, 4583 W. 130 St. from 4 to 8 p.m. Music by Casuals.

Wednesday, Oct. 18

P.S.W.A. Circle 7 Fall Card Party, 1 p.m. to 4 p.m. Waterloo Hall — \$3.00. Door prizes and refreshments.

Sunday, Oct. 22

Slovenian American National Art Guild, Annual Artists & Crafts Show and Sale at Slovenian Society Home from 11 a.m. to 5 p.m.

Sunday, Oct. 22

Slomšek Circle rice or blood sausages dinner in St. Vitus auditorium, 11:30 to 1:30. Adults: \$9; children: \$5.

Sunday, Oct. 29

St. Vitus Alumni Hall of Fame Annual Event in St. Vitus Auditorium.

SOUTHERN CARIBBEAN CRUISE
 Enjoy Slovene Melodies at Sea with
TONY KLEPEC & Matt Grdadolnik
 March 16 - 23, 1996
7 Night Polka Cruise on the Costa ALLEGRA
 See SAN JUAN...ST. THOMAS...ST. MAARTEN...
 GUADELOUPE...ST. LUCIA...VIRGIN GORDA...
 TORTOLA...SERENA CAY...What an Itinerary!!!
 Air/Sea Rates Starting at \$1185!
Kollander World Travel
 1-800-800-5981
 Free Detailed Brochure

'95 ACCENT
 #8398
\$7,984
\$8,484 Less \$500 Rebate = \$7,984. With Approved Credit. While Supplies Last.
OVER 34 AVAILABLE
'95 ELANTRA
 #9124
\$9,289
FROM Sale \$10,539 less \$1,250 rebate = \$9,289.
ED PIKE HYUNDAI
 OPEN TODAY 12:30-4:30 PM
 9647 Mentor Ave., Mentor 357-7533 942-3191

Perkins Restaurant
 22780 Shore Center Dr.
 Euclid, Ohio 44123
 216-732-8077
 Operated by Joe Foster

Set-up Person
 2nd shift. Automotive manufacturer of OEM parts has opening for individual to set-up progressive dies ranging from 60-400 tons. Require some knowledge of roll feeds. Very competitive salary and benefits package. Ask about our \$500.00 sign-on bonus. Send resume to:
 Ask for Mr. Darrell Miller
COM-CORP INDUSTRIES
 7601 Bittern Avenue
 Cleveland, OH 44103
 (216) 431-6266
 EOE
 We are a Non-Smoking Company

ANNA SPISICH

Services for Anna (Cadonic) Spisich, 82, a homemaker, of Willowick, were at 11 a.m. Wednesday, Sept. 6 at St. Vitus Church, Cleveland.

Mrs. Spisich died Sept. 2, 1995 at Hospice House in Cleveland.

She was born Aug. 14 1913 in Slovenia.

Survivors are her daughter, Marica Zunic of Slovenia; sons, Joseph (Mary) and Frank (Gerri) Spisich; sister, Magda Petek of Slovenia; seven grandchildren; and five great-grandchildren.

Her husband, Michael, and daughter, Katica Cemas are deceased.

Mrs. Spisich was fond of gardening, and often brought flowers to the American Home and took charge of decorating the front office.

She belonged to St. Vitus Altar Society.

Friends called Tuesday, Sept. 5 at the Zele Funeral Home, 452 E. 152 St., Cleveland. The Rev. Joseph Božnar of St. Vitus Church officiated at the services. Burial in All Souls Cemetery in Chardon.

The family suggests contributions be made in her memory to the Hospice of the Western Reserve, 5786 Heisley Rd., Mentor, OH 44060.

ANNA PODNAR

Anna Podnar (nee Vovk); wife of the late Mike; all brothers and sisters are deceased; sister-in-law of Marija Vovk of Slovenia; aunt of six nieces and four nephews.

Anna belonged to the St. Clair Pensioners Club, S.Z.Z. No. 25, and St. Joseph lodge 99 of C.F.U.

Visitation was at Zak Funeral Home, 6016 St. Clair Ave., on Tuesday, Sept. 5. Funeral was Wednesday with 9:30 a.m. Mass in St Vitus Church.

Interment in Calvary Cemetery, Cleveland.

PAULINE STEFFNER

Pauline V. Steffner's customers followed her when she moved her beauty shop from Carnegie Avenue to Cleveland to Gates Mills. The shop was really a social center in which the customers played cards and sipped sherry wine while having their hair done.

Mrs. Steffner died Sunday, Aug. 27 at her home in Gates Mills. She was 89.

She was born in Cleveland and reared in the St. Clair Ave.-St. Vitus Catholic Church area. She opened her first shop, called Chez Pauline, in the Wade Park Manor Hotel in the 1930s. She later relocated to E. 100th St. and Carnegie Ave.

In the 1940s, she made her home in Gates Mills and opened the Gates Mills Beauty Salon on River Rd. In 1955, she moved down the street and ran the Curly Fox shop until she retired 13 years later.

Mrs. Steffner and her husband, Bert, liked the outdoors. They purchased 20 acres in Gates Mills and built a house there. Her husband died in 1980.

She enjoyed attending operas and the symphony. She was an expert flower arranger and an avid reader. She was a charter member of the American Slovene Club and of Martha Washington Lodge of AMLA. She belonged to the Cleveland Cultural Gardens Federation and to the Gates Mills Community Club.

Mrs. Steffner is survived by a brother, Frank Vidervol of Euclid; and a sister, Terry Hocevar of Cleveland.

Services were Thursday, Aug. 31 at St. Francis of Assisi Catholic Church, 6850 Mayfield Rd., Gates Mills.

Arrangements were handled by Grdina-Faulhaber Funeral Home of Cleveland.

MARY VICIC

Mary "Mae" Vicic (nee Ceslovnik), 75, passed away on Monday, Aug. 21st in Parkland Center in Beachwood, Ohio.

Mary was born in Johnstown, Pa. She was a resident of the Collinwood area and lived on Chickasaw Ave. for 44 years.

Mae was the widow of Joseph who died in 1993; and the mother of Joann Verba and Joseph Jr.; grandmother of R. J. Verba and Michelle Verba; and sister of Frank Ceslovnik, John Toman, Lil Bizjack and Chris Yaskanish.

Funeral was held at Our Lady of Perpetual Help Church on Thursday, Aug. 24. Burial was in All Souls Cemetery.

Contributions to Holy Family Cancer Home in her memory would be appreciated by the family.

Zele Funeral Home was in charge of arrangements.

HELEN BLANKENSHIP

Helen Blankenship (nee Simoncic), 72, passed away in Meridia Euclid Hospital on Thursday, Aug. 24 after a brief illness.

Helen was the owner and operator of John's Tavern at E. 66th Street and St. Clair Ave. for 22 years. She retired in 1985.

Helen was a member of Cuyahoga County Tavern Keepers Association and served as its secretary for one year. She was also a member of Ohio Licensed Beverage Dealers Associations. Helen was also a member of Slovenian Women's Union No. 25.

Helen was the mother of Nancy Walsh, Kenneth Urbania, Frank Urbania, John Urbania, and Buzz Blankenship; grandmother of 14; great-grandmother of six; and sister of Joan Klein.

Funeral Mass was held at St. Vitus Church on Monday, Aug. 28; burial in Calvary Cemetery.

Zele Funeral Home was in charge of arrangements.

In Loving Memory

of the Fifth Anniversary of our mother, grandmother and great-grandmother

Agnes Kosec

nee: Leskovec who passed away Sept. 6, 1990

*Gone from us is her loving face,
And her pleasant, cheerful ways,
A heart that won many friends in bygone happy days.*

We miss you, mom!

daughters and sons-in-law
Agnes Koporc & Al
Julie Plavan & Bill
grandchildren and
great-grandchildren.

Cleveland, Sept. 7, 1995.

In Loving Memory

Of the 21st Anniversary of the death of

Marian Wolf Lipold

Sadly missed by:
Mother, Mary
Albin Lipold
sons: John, Paul, Drew
grandson Drew

In Loving Memory

Of the 15th Anniversary of the death of

Louis J. Noggy

Sadly missed by:
Wife, Mary — relatives

AUTO DISCOUNT FOR AGE 55+

Cut the cost of your auto insurance.

If you are age 55 or older and the principal driver of a car not used for business, you may qualify for a money-saving discount with Nationwide. It's just one of many premium discounts available to those who qualify.

Call us and see how you can save with Nationwide.

Gerald A. Merhar,

LUTCF Regional Life Council
4077 Clark Ave.,
Willoughby, OH 44094
Ph: 216-946-2040

Nationwide Mutual Insurance Company and Affiliated Companies
Home Office: One Nationwide Plaza, Columbus, OH 43216
Nationwide is a registered federal service mark of Nationwide Mutual Insurance Company

CARST-NAGY Memorials

15425 Waterloo Rd.
481-2237

"Serving the Slovenian Community."

Dr. Zenon A. Klos

E. 185th AREA

531-7700
Emergencies

Dental Insurance Accepted

Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair
COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St. (between Shore Carpet & Fun Services)

Davis Funeral Home

Since 1905

4154 CLARK AVENUE, WILLOUGHBY, OHIO 44094
PHONE: (216) 942-1122

Network of Family Owned Funeral Homes

Finest Funeral Facility in Northeast Ohio

The Dan Cosic
FUNERAL HOME

Joe (Jože) Zevnik
Licensed Funeral Director

944-8400

28890 Chardon Road
Willoughby Hills, Ohio 44094

Touring Slovenia's Lakes

Some years ago a friend from Finland visited Slovenia. Naturally, he would want to see parts of what was for him this quite exotic country. While I was trying to decide where to take him, I thought of Slovenia's mountain lakes. But, showing Slovenia's lakes to a Finn would be like selling sand to an Arab.

Surprisingly, it worked out fairly well: the lakes were only a part of the **Alpine landscape** which inspired admiration and respect from my flat-country guest. I am now much more self-assured when I show visitors, from the skies, the lakes of a country no bigger than Lake Ontario.

Now, let us begin our tour in the high mountains of the Julian Alps. The mountains, up to 2864 m high, are made of limestone. Lakes don't easily accumulate on the porous karstic surface and there aren't as many as in the Central Alps. Even though there are enough suitable valleys, many shaped by glaciers, and the precipitation is fairly generous (over 3,500 mm), there are no more than three groups of lakes in these mountains: the Triglav, Krn and Kriška lakes.

All are relatively small, but they excel in their crystal clear water, and even more in their unusual blue-green shades, a result of the limestone bottom. To help you get a sense of the proportions, I'll provide some data: the highest is the upper Križ lake, 2154 m, the largest and deepest is Krn lake, 150 m x 38 m, depth 17.6 m.

The valley of the Triglav lakes, where there are seven lakes and a number of pools, was visited in 1777 by the Breton Balthazar Hacquet. In 1924 it was declared a national park. This was the nucleus of the Triglav National Park, founded in 1981, which now includes all the mountain lakes. All these lakes are accessible by well marked mountain trails.

At the foot of the Julian Alps lie the two most famous lakes. The first is Lake Bled, which has been an irreplaceable part of the Slovenian tourist image since the past century. The island with the pilgrimage Church of St. Mary, the castle perched on the cliff and the mountains in the background have always attracted visitors.

Only 20 km up the valley of the Sava Bohinjka river, caught within sheer mountain walls, sparkles our largest permanent lake — Bohinj. Compared to Bled it is not only larger, but also better preserved. If we avoid the crowds of the summer season, we will find the opportunity for some beautiful walks and to revel in the harmony of horizontal and vertical lines, the game of light and shadows, the dance of colors.

The lake is fed by several karstic springs. Some emerge below the water's surface, but the most magnificent is the main source, the Savica, which

gushes out of a cave and drops 64m down in a double cataract.

The properties of the Karst are also responsible for the creation of Divje Jezero (Wild Lake) near Idrija. And indeed it is wild, and intimidating, as you stand on the edge of the lake's narrow edge below the cleanly cut cliff.

Nearby, Idrija is known for its mercury mines. They were mined for about a thousand years, and they attracted several famous naturalists, who were employed as doctors in the mines, but diligently compiled and recorded the natural peculiarities of these places. Thanks to one of them, Scopoli, the Flora Carniolica was published in 1772.

The mercury mine was developed on the lively Idrija fault and part of the geological turbulence is reflected in the "Wild" lake. The lake extends into an underwater cave, until now explored 84 m deep. The karstic water source resembles the one in Vacluse in France. At the end of April enthusiastic botanists can find the Primula carniolica, a plant which grows only in Slovenia, on the cliffs around the lake.

The exotic beauty of karstic waters is crowned by the intermittent lakes. There are 10 in Slovenia, the largest among them being Lake Cerknjško. It has been known since ancient times and the mystery of its

vanishing waters has been the subject of speculation for centuries. In the eighteenth century it was discovered that the answer was quite simple: the water from the karstic polje can disappear only into the ground, and the capacity to drain water is therefore limited. When the river sources deliver more water into the polje than can be siphoned out, the river overflows and forms a lake. During the dry season the waters retreat to the riverbeds or sometimes completely dry up.

— Adria Airways
In-Flight Magazine

St. Vitus Slovenian School Information

The St. Vitus Slovenian School will begin the 1995-96 school year on Saturday, September 16th at St. Vitus School, located off East 62nd and St. Clair Avenue.

Registration will begin at 8:45 a.m. Classes begin at 9:00 a.m. and end at 11:30 a.m.

Parents interested in enrolling children for the pre-school program should note that the student must be at least 3 years of age by September 30. New students are certainly welcome and encouraged to attend at any grade level.

For further information, please contact the principal, Marie Bugar at 656-0513.

Monreal Funeral Home
1892-1992
"A Century of Service"

William Monreal
Funeral Director

35400 Vine St.
Eastlake, Ohio 44095
(216) 951-1220

**CNC Turn/Mill
CNC/Manual Tube Bending
EDM Operator
Tube Forming/Deburring**

First/Second Shift. Dependable, willing to work, learn on the job, overtime. Assembly/Manufacture of jet engine parts. Modern air-conditioned facility. Excellent benefits. Apply in person: PAKO, Inc., 7615 Jenther Drive, Mentor, OH 44060. 946-8030.

JUST RIGHT PAINTING
Specializing in:
**Wood Houses / Paint & Stain
Aluminum Siding Refinish
Top Quality Materials
Licensed / Insured / Bonded**

Call 481-7488 for Your Free Estimate

**\$275 • for
GARAGE
PAINTING
SPECIAL**

**\$150 * OFF
ENTIRE
HOUSE
PAINTING**

Look What's Cooking

EXPERIENCE ALBIES HOSPITALITY & CUISINE

"Cooking With You in Mind"

- Home Made Muffins • Daily Soups • Catering
- Daily Specials in Our Parents Tradition

Albert Somrack
Owner/Manager
26250 Euclid Ave.
Euclid Office & Medical Plaza
Euclid, Ohio
Hours: Mon.-Fri. 8 am-4 pm
289-0836

WELCOME TO THE NEXT LEVEL

Computer Assisted Eye Exam (216) 946-5949

R.E.M. VISION CENTER, INC.
7501 Mentor Avenue Mentor, Ohio 44060

Kathy A. Jeric Patient Care Supervisor
Optician

You Can Count On Us!

We carry a full line of new and re-conditioned appliances.

Kenmore and Whirlpool Specialists!

Northcoast Appliance

Try us, you'll like us! **486-WASH**

- Service and sales on all major appliances!
- We carry a full line of Aladdin & Coronet Carpeting.

FREE SERVICE CALL WITH THIS AD! 706 E. 185th St. Cleveland, Ohio 44119

Shore Carpet

854 E. 185 STREET • Phone 531-0484
Mon., Tues., Thurs. 9-8 Wed., Fri., Sat. 9-5

Upon Approval No Payments or Interest Until 1996

With this coupon only.
50¢ off per square yard on Cabincraft Showcase or Mohawk Color Center carpets.
Present coupon at time of free measure.

VESTI IZ SLOVENIJE

Slovenija podpira Natove napade

Po začetku Natovih napadov na položaje bosenskih Srbov je slovensko zunanje ministrstvo izjavilo, da »konstruktivno ameriško diplomatsko akcijo, ki je usmerjena k političnemu reševanju krize v Bosni in Hercegovini, je pospremila teroristična akcija srbskega orožja in prizadejala nedolžno in izmučeno prebivalstvo Sarajeva. Natovo letalsko je upravičeno ukrepalo. Upamo, da bo ta akcija spodbuda za politično reševanje posledic napada na BiH.« Do teh napadov, ki se še nadaljujejo, je prišlo po srbskem obstreljevanju Sarajeva 29. avgusta, ko je granata padla med skupino civilistov in jih 38 ubila, več drugih pa ranila.

S 1. septembrom je slovenski tolar razglašen za polno konvertibilen

Banka Slovenija je sporočila, da razglašča s 1. septembrom polno konvertibilnost tolarja. Takole je pretekli petek poročal časopis *Slovenec*: »Misija Mednarodnega denarnega sklada (MDS) je junija med drugim pregledala tudi veljavni devizni režim Slovenije. Ugotovila je, da ne vsebuje omejitev pri tekočih plačilih s tujino in da zagotavlja polno konvertibilnost dobroimetij tujcev na tolarjskih nerezidentnih računih.

Slovenija se je z razglasitvijo konvertibilnosti tolarja formalno obvezala, da brez soglasja MDS ne bo uvedla omejitev na tekoča plačila s tujino, da ne bo diskriminatorno ravnala ali dovoljevala takega ravnanja z domačo valuto in da bo zagotavljala konvertibilnost tolarjskih dobroimetij tujcev.

Misija MDS je že ob posvetovanjih leta 1994 ugotovila, da Slovenija izpolnjuje pogoje za zunanjo konvertibilnost tolarja. Naša država pa je takrat menila, da bi za tak formalni korak morala rešiti tudi nasledstvo dolgov nekdanje Jugoslavije do tujih upnikov, komercialnih bank. Z doseženim načelnim dogovorom s komercialnimi bankami upnicami junija letos, na vnovično priporočilo misije MDS in priporočilo sveta Banke Slovenije je slovenska vlada na zadnji juljski seji sprejela sklep, da za formalizacijo dejansko že obstoječe ureditve ni več ovir.«

Šolanje končalo 27 novih častnikov

Pretekli četrtek je bila v prostorih šole za častnike Centra vojaških šol ministrstva

za obrambo zaključna slovesnost tretje generacije kandidatov za častnike in povišanje v čin podporočnika slovenske vojske. Enoletno šolanje (skupaj s stažiranjem) je uspešno končalo 27 novih častnikov, med njimi so tudi tri dekleta. Pridobili so potrebno strokovno vojaško znanje za opravljanje dolžnosti poveljnika voda in drugih odgovornih nalog. Najboljši v šolanju so prejeli posebna priznanja, ti so bili Boško Haupt, Blaž Tomšič in Marjan Kelenc.

Janez Drnovšek govoril o Sloveniji in Evropski zvezi na forumu v Alpbachu

Pretekli teden je v avstrijskem mestu Alpbach potekal Evropski forum, na katerem je govoril tudi predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek. Govoril je o širitvi Evropske zveze in pri tem bil kritičen do postopka v zvezi s pridobitvijo pridruženega statusa za Slovenije. Slovenska tiskovna agencija je takole poročala: »Opozoril je, da Sloveniji, ki je bolj razvita od večine pridruženih članic, postavljajo posebne pogoje. Med drugim je rekel, da je leto 2000 začetna magična meja za vstop v EZ, toda čim bolj se to leto približuje, večja je negotovost, ali bo v bližnji prihodnosti katera od srednje- in vzhodnoevropskih držav sploh postala polnopravna članica.

Poudaril je, da se je Slovenija za osamosvojitve odločila zaradi spoznanja, da se večji del Jugoslavije ni bil pripravljen vključiti v evropske povezovalne tokove. Kmalu po osamosvojitvi je Slovenija z EZ podpisala sporazum o sodelovanju, zaradi zadržkov Italije pa še vedno ni podpisala sporazuma o pridruženem članstvu, je dejal Drnovšek in opozoril, da so Slovenci presenečeni spoznali, da je EZ daleč od idealne demokratične družine.

Dejal je še, da je slovenska vlada pripravljena uskladiti svojo zakonodajo z evropsko, za pridruženo članstvo pa je pripravljena na tako stopnjo liberalizacije lastninske zakonodaje, kakršno imajo druge pridružene članice. Slovenija se bo z EZ še naprej mirno pogajala, pri tem pa ne bo privolila v različne časovne pritiske.«

Naslednji možni datum, ko bi lahko prišlo do podpisa sporazuma med EZ in Slovenijo je 2. oktober, če bi v to Italija privolila.

Slovenski vojaki se vrnili iz vaje v Združenih državah

V Slovenijo se je vrnilo 51 vojakov slovenskega voda, ki so v Fort Polku, Louisiana, opravili vaje Cooperative Nugget '95. V ozadju fotografije sta vidna dva motorja ameriškega vojaškega letala C-41, s katerim so se vojaki vrnili domov. O uspešnem slovenskem sodelovanju na vaji smo že obširno poročali.

V Slovenijo se je vrnil Iztok Čop, 23-letni študent, član slovenske veslaške reprezentence, ki je na svetovnem prvenstvu v veslanju v Tampereju na Finskem postal svetovni prvak v enojcu, ko je 26. avgusta premagal v letošnji sezoni nepremagljivega Jurija Jaansona. Na sliki nosi majico z napisom »Atlanta 1996«, kjer bodo naslednje olimpijske igre.

Iz Clevelanda in okolice

Pričetek pevskih vaj—

Pevski zbor Korotan obvešča, da bo pričel s pevskega vaji to soboto, 9. sept., ob 7. uri zvečer, v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju.

Maša za gen. Rupnika—

To nedeljo, 10. sept., ob 10. dop., bo v cerkvi Marije Vnebovzete maša za gen. Leona Rupnika. Tabor DSPB vas lepo vabi, da se te spominske maše udeležite.

Krofi—

To soboto, 9. sept., ima Oltarno društvo pri Sv. Vidu prodajo krofov in sicer od 8h zj. dalje, v Društveni sobi.

V tiskovni sklad—

Ga. Marija Melaher, Cleveland, O., je darovala \$30 v naš tiskovni sklad. Najlepša hvala!

Novi grobovi

Martin S. Strauss

Umrli je 87 let stari Martin S. Strauss, vdovec po Mary, roj. Svete, oče Mary Jane Riddlebaugh, 2-krat stari oče, brat Franka ter že pok. Mary Stojin, Ann in Rose Strauss, član ADZ št. 9, DNIJ pri Sv. Vidu, podr. št. 1655 Katoliških vojnih veteranov in dvora št. 1317 Katoliških borštarnjev. Privatni pogreb v oskrbi Zak zavoda bo danes, 7. sept.

Anna Podnar

Umrli je Anna Podnar, rojena Vovk, vdova po Mikeu, vsi bratje in sestre so že pok., svakinja Marije Vovk (Slov.), teta, članica SZZ št. 25, Kluba upokojencev na St. Clairju in HBZ št. 99. Pogreb je bil 6. septembra v oskrbi Zak zavoda na 6016 St. Clair Ave. s sv. mašo v cerkvi sv. Vida in pokopom na Kalvarije pokopališču.

Anna Spisich

Umrli je Anna Spisich, rojena Cadonic, vdova po Michaelu, mati Marice Žunič (Slov.), Josepha in Franka, 7-krat stari mati, 5-krat prastara mati, sestra Magde Petek (Slov.) in že pok. Katice Čemas, članica Oltarnega društva pri Sv. Vidu. Pogreb je bil 5. septembra iz Želetovega zavoda na E. 152 St. s sv. mašo v cerkvi sv. Vida in pokopom na Vernih duš pokopališču. Družina priporoča darove v pokojničin spomni Hospice of the Western Reserve, 300 E. 185 St., Cleveland, OH 44119.

Helen Majer

Umrli je 88 let stara Helen Majer, rojena Corel, vdova po Louisu, mati Ivanke Yuko, 2-krat stari mati, sestra Mattheva, Jeromea in Louisa (vsi že pok.), svakinja Frances Correll. Pogreb je bil 6. septembra iz Dan Cosic zavoda

(dalje na str. 16)

Kosilo to nedeljo—

To nedeljo ste vabljeni na kosilo Oltarnega društva pri Sv. Vidu. Kosilo z juho, piščanci ali govejo pečenko bo v šolskem avditoriju, serviranje bo od 11.30 do 2. pop. Cena kosilu je \$9, za otroke \$4, nakaznice boste dobili pri vhodu v dvorano. Pridite!

Nadvse uspešno gostovanje—

Pretekli konec tedna je bil med nami pevski zbor Danica s Koroške. Preteklo soboto zvečer je bil koncert v avditoriju pri Sv. Vidu. S svojim ubranim petjem in odličnimi solisti je zbor navdušil poslušalce. V nedeljo je zbor pel pri slovenski maši v cerkvi Marije Vnebovzete, gostoval v lokalni črnski cerkvi, popoldne pa bil gost zbora Korotan na Slovenski pristavi, kjer je Danica zopet nastopil, tokrat na prostem, pred paviljonom. Pretekli petek dopoldne pa je zbor prišel v Slovenski dom za ostarele in zapel več pesmi. Gostovanje koroških rojakov je bilo res prijetno doživetje in zaslužijo pohvalo vsi, ki so pri njem sodelovali.

Sestanek—

Dramatsko društvo Liliija ima redni članski sestanek v ponedeljek, 11. septembra, ob 8h zvečer, v Slov. domu na Holmes Avenue.

Sobotna slovenska šola—

Slovenska šola pri Sv. Vidu bo pričela pouk za šolsko leto 1995/96 v soboto, 16. sept., v šoli sv. Vida. Registracija se bo pričela ob 8.45 zj., pouk se bo začel ob 9h, trajal pa do 11.30 dop. Starši, ki želijo vpisati svoje otroke v šolski vrtec, naj upoštevajo, da mora biti otrok najmanj tri leta star vsaj do 30. sept. 1995. Novi študenti so dobrodošli za vsak razred. Za več informacije, pokličite go. Marie Burgar na 656-0513.

Romanje v Frank—

Vsi, ki bi se radi peljali z avtobusom na romanje v Frank, Ohio, ki bo 24. septembra in ga sponzorira Društvo slovenskih protikomunističnih borcev, lahko za prijavo pokličejo katerega sledečih:

Viktor Tominec 531-2728
Lojze Bajc 486-3515
Frank Kuhel 881-5163
Anton Oblak 481-9150
Spominski dar—

Ga. Marija Končar in družina, Euclid, O., je darovala \$10 v podporo našemu listu, v spomin 6. obletnice smrti Florijana Končar. Iskrena hvala.

V podporo listu—

Rev. Karel Pečovnik, Parkers Prairie, Minn., je daroval \$25 v podporo Ameriški Domovini. G. Pečovniku se za naklonjenost najlepše zahvalimo.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 216/431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države in Kanada:

\$25 na leto za ZDA; \$30 za Kanado (v ZD valuti)

Dežele izven ZDA in Kanade: \$35 na leto (v ZD valuti)

Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$110 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$25 per year; Canada: \$30 in U.S. currency

Foreign: \$35 per year U.S. or equivalent foreign currency
\$110 per year airmail to Slovenia

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1627

Fax (216) 361-4088 Published every Thursday

No. 34 Thursday, September 7, 1995

Argentinski Slovenec izvoljen za podpredsednika SKD

Tineta Vivoda so izvolili zdomci in izseljenci

Članek, ki sledi, je bil objavljen v ljubljanskem Delu 28. avgusta izpod peresa Dejana Pušenjaka in je posredovan v celoti. Ur. AD

LJUBLJANA, 27. avgusta — Slovenski krščanski demokrati so pred tednom dni poleg Janka Deželaka in dr. Petra Venclja dobili še tretjega podpredsednika stranke. To je Tine Vivod iz Argentine.

Kot so se v SKD odločili na zadnjem kongresu, naj bi tretjega podpredsednika stranke izvolili zdomci in izseljenci. Ti so volili v štirih območnih organizacijah SKD — v Argentini in Južni Ameriki, Kanadi, Veliki Britaniji in ZDA - Vivod pa je dobil 472 glasov (največ seveda iz Argentine) in zmagal pred Petrom Klopčičem iz Kanade (97 glasov) in Antonom Oblakom iz ZDA (63 glasov).

Vivod je bil doslej predsednik Zedinjene Slovenije, največje organizacije Slovencev v Argentini (900 dejavnih članov) in krovne organizacije slovenske politične emigracije. Zedinjena Slovenija je od leta 1990 med drugim tudi izključni lastnik tednika Svobodna Slovenija, Vivod pa je njen predsednik in predsednik tako imenovanega medorganizacijskega sveta, ki poleg Zedinjene Slovenije povezuje tudi druge različne organizacije Slovencev v Argentini in Južni Ameriki. Teh je več kot trideset.

Rodil se je konec junija 1944 v Kočevju. Njegov oče se je ob koncu vojne kot domobranec umaknil prek Koroške v Italijo, mati pa je ostala v Ljubljani, kjer je Vivod obiskoval osnovno šolo. Leta 1954 so se preselili za očetom v Argentino in Vivod se je tam izšolal za profesorja telesne

vzgoje, študijsko pa se je izpopolnjeval še v Parizu. Zadnjih dvanajst let je zaposlen v oddelku za komunalni razvoj občine s 300.000 prebivalci v Buenos Airesu. Z ženo Marjano imata pet otrok.

Iz njegovih dosedanjih javnih nastopov je mogoče sklepati, da bo svoje delovanje osredotočil na popravo krivic, spravo in tezo, ki domobranci izenačuje z izdajalci naroda. Po njegovih besedah, iz intervjuja v Mladini v sredini julija letos, so domobranci sicer bili protikomunisti, kar pa po njegovih ocenah nikakor ni isto kot izdaja naroda.

Ne strinja se, da so domobranci prisegli, da bodo branili nacizem in fašizem. Po njegovem mnenju so prisegli, da bodo branili slovenski narod, medtem ko je med drugo svetovno vojno v Sloveniji tekla komunistična revolucija. Vivod obžaluje, da šolske knjige revolucijo še vedno enačijo z narodnoosvobodilnim bojem, kolaboracijo domobrancev pa z izdajstvom. Ob praznovanju dneva državnosti na Kongresnem trgu v Ljubljani sta se mu zdela dva govora še posebej pozitivna, Peterletov in Janšev.

Sicer pa je bil Vivod do osamosvojitve v Sloveniji le enkrat, leta 1969. Ko je leta 1991 v Slovenijo prišel kot predstavnik argentinske konference Slovenskega svetovnega kongresa na njegovo prvo zasedanje (ob kongresnih resolucijah o izseljenstvu in domobranstvu pa se je čutil diskriminiranega), se je »brez pomišljanja«, kot je povedal v Slovenju pred slabim letom, pri Teritorialni obrambi prigrabil kot prostovoljec, med vojno pa argentinsko javnost obveščal o dogodkih v Sloveniji.

Koroški pevski zbor DANICA v Washingtonu

— (od 28. do 30. avgusta 1995) —

Koroški pevski zbor Danica se je pretekli teden pridružil dveh glasbenih skupinama iz Koroške, ki sta že prej imeli koncertne nastope v ameriški prestolnici. Prvi je bil zbor Gallus iz Celovca in, pred dve letoma, zbor Peca iz Globasnice. Za Danico pa je bilo nekaj novega v tem, da je imela glavni koncert v prostorih avstrijskega veleposlaništva.

50-članski zbor Danica je prispel v Washington v ponedeljek, 28. avgusta zvečer, iz Fairfielda v zvezni državi Connecticut, kjer je imel svoje prve koncertne nastope na ameriški celini. Že v torek dopoldne so se pevci, med ogledom znamenitosti mesta, po dogovorjenem načrtu v elipsi pri Beli hiši s polurnim petjem predstavili občinstvu, ki je čakalo na ogled Bele hiše, v kateri so se nato tudi sami ustavili. Od tam so odšli v Kennedyjev kulturni center, kjer so v osrednji avli tudi zapeli.

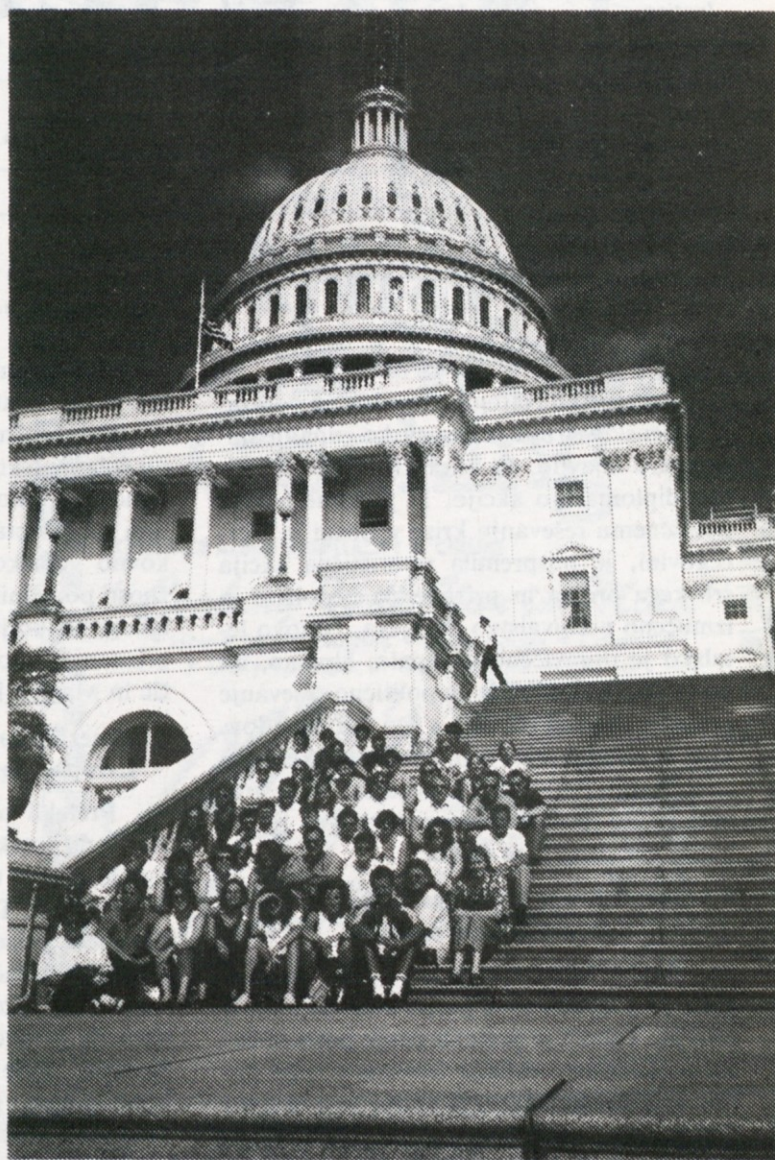
Glavni glasbeni nastop je sledil zvečer v atriju avstrijskega veleposlaništva, kjer so povabljeni gosti do zadnjega napolnili vse pripravljene sedeže. Pred nastopom jih je predstavil in pozdravil predstavnik avstrijskega veleposlaništva. Predsednik Danice Stanko Wakounig se je nato v nemščini in slovenščini zahvalil veleposlaništvu za gostoljubnost ter poudaril, da se člani zbora čutijo počaščene spričo velikega števila poslušalcev, katerim je izrekel zahvalo za udeležbo. Koncerta se je udeležil tudi veleposlanik republike Slovenije dr. Ernest Petrič, obenem s številnimi člani poslaništva.

Program koncerta je upošteval slovenske in avstrijske poslušalce, čeprav je imel slovenski poudarek. Razdeljen je bil

Nazadnje je bil v Sloveniji v začetku julija letos, ko je bil gost srečanja Slovencev po svetu, ki so ga v Stični pripravili Slovenski krščanski demokrati. Od ustanovitve te stranke je njen član.

Poleg uresničitve kongresnega sklepa lahko ima Vivodova izvolitev za podpredsednika SKD tudi strateško-politične posledice, še posebej glede na bližino prihodnjih volitev. Prav opredeljevanje odnosa SKD do NOB in dogajanja med drugo svetovno vojno je že na strankinem kongresu povzročalo nesoglasja v stranki (in prispevalo k odhodu Franca Miklavčiča iz SKD oziroma k ustanovitvi nove Krščansko-socialne unije), pa tudi nasprotovanja koalicijskih partnerjev SKD, zlasti Združene liste.

Vivodova izvolitev tako lahko pomeni tudi ostritev stališč SKD, po drugi strani pa približevanje domnevne velikemu številu potencialnih volivcev zunaj meja Slovenije. Po Vivodovi evidenci slovenska diaspora namreč šteje več kot 350.000 Slovencev, v Argentini pa jih živi približno 25.000.

Pevci in pevke koroškega zbora DANICA zbrani na stopnicah ogromne Kongresne stavbe oz. Capitol Building 30. avgusta 1995.

v tri dele, prvi z religiozno tematiko, drugi namenjen glasbi običajev in Koroške dediščine, in tretji glasbi raznih narodov. Mešani zbor pod vodstvom dirigenta Stanka Polzerja je odražal izredno ubranost in dovršenost ter izrazil čut za glasbene finese. In z ozirom na to, da za obstoj Danice zasluži posebno priznanje Hanzej Kezar, ki je bil 45 let duša vsega pevskega delovanja Danice.

V sredo, 30. avgusta, so člani zbor pod vodstvom iznajdljivega dr. Staneta Šušteršiča nadaljevali ogled Washingtona, med katerim so na povabilo veleposlanika dr. Ernesta Petriča obiskali veleposlaništvo republike Slovenije, kjer so tudi zapeli nekaj pesmi.

Bivanje v Washingtonu so zaključili v četrtek zjutraj z ogledom bazilike Ameriškega svetišča Marijinega brezmadežnega spočetja, kjer so obiskali tudi slovensko in avstrijsko kapelo. Njihov ogled bazilike je bil seveda združen s petjem.

Koncertna turneja koroških pevcev, ki jo je organiziral in uspešno vodil Bernard Sadovnik, sovпада z letošnjo 50. obletnico konca druge svetovne vojne in nastopa komunistične vlade v Sloveniji.

Predsednik Danice Stanko Wakounig je v pozdravnem govoru na avstrijskem veleposlaništvu omenil strahote vojne ter se med drugim spomnil Dachaua in Kočevskega roga. Ena prvih pesmi koncertnega sporeda je bila posvečena tej temi s prošnjo: »Težki čas ne vrni se!«

V nekem smislu me prošnja kot taka spominja na cleve-

landski zbor Korotan, ki v Jakopič-Gorenškovi skladbi »Naša pesem« odraža skrb za usodo slovenske pesmi na tujem: »Ne umri nam pesem, naša pesem. Ob zibelki spočeta, ki si kakor molitev za življenja pot. V teli je ljubezen, sreča, bol zajeta in viharji silni, ki pretresajo naš dom... Ne umri nam pesem, naša pesem predrage domovine!«

Konrad Mejač
Washington, D.C.

V Blag Spomin

Ob šesti obletnici smrti mojega ljubljenega moža, očeta in starega očeta

Florijana Končar
umrl 8. septembra 1989

Odšel si v večno domovino, kjer ni skrbi, krivic ne ran. Uživaj zdaj Boga milino, saj služil si mu vedno vdan.

Žalujoči:

Žena Marija
Sinovi John, Frank z družino, in Tommy
Hčerke Rosemarie z družino in Angie
Bratje, sestre in tete v Sloveniji ter ostalo sorodstvo

Raziskovalni inštitut STUDIA SLOVENICA

SEATTLE, Wash. - Občasne novice o dr. Janezu Arnežu in njegovih naporih z ustanovo Studia Slovenica niso dovolj, da bi spoznali obseg in uspehe te ustanove. Ne nameravam podrobno opisovati, kako je Janez Arnež z Erikom Kovačičem pred štiridesetimi leti začel izdajati knjige o Sloveniji, da bi preko njih bila Slovenija v svetu bolj poznana. To je danes že oddaljena zgodovina. Raje opozorim na njega in njegovo delo danes.

Spoznala sva se v Marjanišču v osnovni šoli, kjer so nas dobre šolske sestre vodile v prvih korakih pisanja, branja, računanja, nastopanja. Skupaj z drugimi šempeterčani smo bili domači na poti od šole preko Ljubljane do Jegličeve ceste in do mestne hiše.

Ko smo prešli na Klasično gimnazijo, sva bila leto naražen. Janez je tičal v knjigah, kadarkoli in kjerkoli je utegnil. Imeli smo ga za filozofa. V gimnaziji smo si pridobili oznake; vedeli smo, da Niko Jeločnik piše drame in hoče biti gledališki igralec, da bo Žumer matematik, da Jože Šmit pesnikuje; nekaj nas je hodilo na bežigranski stadion, da smo se prepotili, tam je samo Stanko Grafenauer toliko napredoval, da je v tekmo vanju nekaj dosegel. Janez je pa študiral.

Novembra leta 1943 sva šla skupaj na Primorsko in tam ostala do konca vojne. Janez

je bil večinoma med 'propagandisti', pisal je v priložnostne liste; ne verjamem, da je kdaj ustrelil.

Po koncu vojne se je znašel v Italiji, a ni dolgo zdržal. Brezdelja v taborišču ni prenesel. Najdemo ga kot prvega samosvojega študenta na univerzi v Louvainu, odkoder je nas, kar nas je ostalo v Rimu, zasipal s poročili in spodbudami, da naj se prebijemo na evropske univerze. Revija *Nova doba*, ki smo jo takrat izdajali, je polna Janezovih prispevkov. Bil je med prvimi v Ameriki. Študiral je na Yale univerzi, nato dobil službo v collegeu na Long Islandu.

V ta čas spada njegovo delo s *Studia Slovenica*. Samo nekajkrat sva se srečala, cel kontinent je bil med nama. Sledil sem njegovemu delu in se od časa do časa z njim okoristil. Poleg tega, da je v okviru Studia Slovenica izdajal nove knjige, je bil posrednik slovenskih tiskov ameriškim ustanovam.

Ob začetkih nove in svobodnejše Slovenije, je Janez Arnež zajel nove načrte: ohraniti dediščino slovenske povojne emigracije, predvsem tiskano in netiskano materialno gradivo, ki po pol stoletja gine, razpada in izginja. V tej zvezi Studia Slovenica ni konkurenčna ustaljenim ustanovam v Sloveniji ali po svetu. Najbolj pogosto je njihovo dopolnilo,

saj je doslej našla dostop do gradiva, ki se je drugim izmaknil, ali pa niso vedeli zanj. Sam sem že davno prepričan, da je treba dokumente izseljenstva hraniti.

V Sloveniji je dr. Arnež pripomogel, da so bili Škofovi zavodi vrnjeni pravim lastnikom; v tej stavbi je zdaj nameščena njegova zbirka. Po svetu je nabiral knjige in arhive, predvsem v Argentini, Kanadi in Združenih državah. Rešil je prenekatero zaboje gradiva, ki bi drugače bili izgubljeni. Zdaj to gradivo ureja. Iz pred nedavnim tiskanega obvestila izvem, kje vse je v zadnjih letih sodeloval in kaj je omogočil v Sloveniji. Razstava Goršetrovih umetnin v gradu Dobrova v Goriških brdih je tak najnovejši Arnežev uspeh.

Zato tale zapisek. Že nekajkrat sem Janeza obiskal v Škofovih zavodih. Zato poznam njegovo sedanje delo. Ker sem podobne zbirke videl tudi drugod, se čudim Janezovi podjetnosti in zavzetosti. Zbirka mora iz skladišča postati čitalnica in raziskovalno središče.

Prvi korak, namreč zbrati gradivo, je skoro končan, četudi še marsikaj manjka. Vendar je do polnega razmaha raziskovalnega inštituta še dolga pot. Podobne ustanove v Sloveniji in po svetu imajo desetine uslužbencev, kompiuterske priključke, zagotavljen redna finančna sredstva, mrežo zunanjih sodelavcev in finančnih podpornikov.

Studia Slovenica vsega tega nima. Že najemnina za prostore je dokajšnja, vsak mesec jo je treba odšteti. Morali bi pri tem pomagati. Starejši rod se bo še spomnil, kaj se je zgodilo z izseljenskim muzejem v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu. Ker ga ni bilo mogoče vzdrževati v Clevelandu, je bil poslan v Ljubljano, kjer je običal v skladiščih in skoro ves propadel. Ni bilo pravega skrbnika zanj.

Načrti Janeza Arneža so trdnejši, vendar potrebujejo naše pomoči. Ni se mogoče zanašati, da »bo že Janez napravil« (dalje na str. 12)

Visit Our Slovene American
Auto Repair Shop!
**NOTTINGHAM AUTO
BODY & FRAME**
Frame Straightening
Collision Repair
Painting
19425 St. Clair Avenue
Tel. 481-1337
Michael Bukovec, Owner

**Anton M.
LAVRISHA**
Attorney-at-Law
(Odvetnik)
18975 Villaview Road
at Neff
692-1172
Complete Legal Services

Kaj je že ugotovila komisija o povojnih pobojih

Imena žrtev in njihovih rabljev ostajajo neznana

Preteklo soboto je v ljubljanskem Delu izšel sledeči članek, pripravil ga je Matjaž Albreht. Ured. AD

LJUBLJANA, 1. septembra - Komisija državnega zbora, ki raziskuje povojne množične poboje, pravno dvomljive procese in druge tovrstne nepravilnosti, so ustanovili že delegati prve slovenske demokratične skupščine julija 1990, vodil pa jo je Nace Polajnar (SKD). Ker komisija še ni imela preiskovalnih pristojnosti, je bilo njeno delo omejeno, saj priče in preiskovanci pred komisijo niso bili dolžni pričati.

Kljub temu so se pred komisijo zvrstili številni arkerji medvojnega in povojnega obdobja: Mitja Ribičič, Bojan Polak, Franc Tavčar, Anton Zgonc, Albert Svetina, Zdenko Zavadlav in Zoran Polič.

Kljub vabilu pa se s člani komisije niso želeli pogovarjati Miha Čerin, Viktor Avbelj, Janez Japelj in Ivan Maček, ki je komisiji posredoval le nekaj splošnih odgovorov na zastavljena vprašanja.

Iz pogovorov in arhivskega gradiva je komisiji uspelo ugotoviti naslednje.

Zaprto območje Kočevske Reke je nastajalo v letih 1949/50 v času informbiroja, kar je bil eden glavnih razlogov za nastanek tega območja, ki ga je nadzorovalo ministrstvo za notranje zadeve. Do leta 1990 sta na tem območju vladala dva režima: strogo varovano območje Gotenice in Škrilja ter varovano območje Kočevske Reke.

V blag in nepozaben spomin

ob šesti obletnici smrti nam dragega moža in očeta

Williama Dreu

Res na svetu vse minljivo je, a spomin na Tebe dragi ne zamre.

Odšel za vedno si od nas. Vsa radost, sreča je s Teboj odšla!

In to boli, močno boli, a v naših srcih upanje budi, da le v trpljenju večna sreča dozori.

Žalujoči:
žena Katica,
sin Marjan
in ostalo sorodstvo
v Sloveniji.

Kljub pričevanjem posameznikov še vedno ni pojasnjeno financiranje gradnje objektov Kočevske Reke, povezava zaščitnih objektov s kazenskim delom, usoda vojnih ujetnikov in političnih zapornikov na tem območju, grobišča in usoda arhivskega gradiva, ki naj bi ga tam hranili.

Pri raziskavi povojnih množičnih pobojev pa je komisija ugotovila, da je bil Knoj izvršilni organ Ozne, ki je vodila povojne množične poboje (prevoz, izbira lokacij in njihovo zavarovanje). Ker komisiji ni bila popolnoma znana njena kadrovska zasedba, tudi odgovornost posameznikov še ni dokazljiva.

Komisija tudi ni ugotovila, v kolikšni meri je pri tem sodelovala jugoslovanska armada in kakšna je bila vloga zvezne Ozne. Prav tako ji ni uspelo najti seznama pobitih in njihovih grobišč. Najmanj pa se je komisija, pod Polajnarjevim vodstvom, ukvarjala s pravno dvomljivimi procesi. Pri raziskovanju se je povezala z občinskimi komisijami, glavni namen tega pa je bil popis procesov in obsojencev.

Na podlagi teh ugotovitev je državni zbor ustanovil novo komisijo, ki pa ima v skladu z novo slovensko ustavo preiskovalni status. Komisija, ki jo vodi Jože Pučnik (SDSS), se je v dobrih dveh letih sestala kar 31-krat. Najdlje se je ukvarjala z razjasnitvijo povojnih množičnih pobojev, letošnjo pomlad pa je pričela s preiskavo povojnih pravno dvomljivih procesov.

Na pričanje je ponovno povabila nekatere znane osebnosti medvojnega in povojnega obdobja. Na vprašanja članov komisije so odgovarjali Albert Svetina, Bojan Polak, Zdenko Zavadlav, Anton Zgonc, Zoran Polič, Janez Japelj, Avgust Povše, Alojzij Petek, Franc Miklavčič, Anton Lamut, Ignac Stavber, Franc Kac, Jakob Ugovšek, Franc Janež, Aljoz Balkovec, Ivan Turk, Dušan Bravničar, Franc Konobelj, Marica Žibret, Franc Jelovšek, Mirko Kocjan, Dušan Harlander, Franc Venišnik, Matija Maležič, Milan Turin, Egon Conradi, Mitja Ribičič, Vasja Kogej, Franc Dejak, Tone Oblak, Branko Pogačnik in Niko Hudoklin.

Pričevanja zaslišanih prič in preiskovancev bi lahko razdelili v tri skupine. Prvo skupino so tvorili osebe, ki so ob koncu vojne zasedale v slovenski vladi, Ozni in Knoju visoke položaje. Med te nedvomno sodijo Polak, Polič, Japelj, Maležič in Ribičič. Nekateri med njimi (Polak, Polič, Ribičič) so nasprotovali pričanjem pred komisijo, ki jo vodi Pučnik. V tem je izstopal Mitja Ribičič, ki je komisiji najprej poslal pismo, v katerem je nasprotoval nekaterim določilom zakona o preiskovalni komisiji, za Puč-

(dalje na str. 12)

Mara Kozina preminula v Stocktonu, Kalif.

SAN FRANCISCO, Kalif. — Ko so se v ponedeljek, 21. avgusta, nebeščani pripravljali na praznovanje kronanja nebeške Kraljice Marije, so bili svojci umirajoče Mare Kozina roj. Šuštaršič zbrani ob njeni postelji. Molili in peli so ob njenem slovesu od tega sveta, saj se je tudi ona udeležila velike slavnosti v nebesih kot zvesta častilka nebeške Matere in potomka Mariji vdanega slovenskega naroda, pa tudi kot sestra mučencu Gusteljnu.

Pogreb je bil 24. avgusta iz cerkve sv. Mihaela v Stocktonu, na pokopališču San Joaquin. Nosilci krste so bili njeni štirje sinovi, njen mož, in prijatelj David Merritt. Maševal je njen brat č.g. Janez Šuštaršič z dvema drugimi duhovnikoma. Tudi njen svak, č.g. Mirko Kozina, je prisostvoval pri maši. V svojem govoru pred oltarjem jo je njen brat g. Janez opisal kot zvesto Bogu, družini in narodu. Omenil je, koliko veselja je prinesla v družino. Bila je najmlajša od štirih otrok. Brat Gusti je bil vrnjen s Koroškega v Teharje in zdaj počiva v Hrastniku.

Njen sin Mirko se je ob koncu maše spominjal mame kot ljubeče, skrbne, razumevajoče in vedno nasmejane. Mnogo lepih spominov na njo jim bo lajšalo veliko izgubo. Vsi njeni otroci so ji v cerkvi zapeli »Je angel Gospodov«. Lepo je bilo.

Poleg domačih, nečakov in nečakinj z družinami, so bili ob slovesu tudi mnogi znanci in prijatelji, med njimi dobro znani Slovenci: Martin Merala, Jože Starc, ga. Vrničar, Frank Lovšin in Tony Pechaver. Po molitvah ob grobu so njeni vnuki in vnukinje poslali stari mami še zadnje ljubeče pozdrave obešene na balončke, ki so se kar hitro dvignile v višave. Ko so spuščali krsto v grob, so ji otroci z njenim možem zapeli še v zadnje slovo: »Glejte, že sonce zahaja...«. Bilo je zelo ganljivo slovo.

Pokojno Maro, rojeno 24. januarja 1928 v Sloveniji (Mengeš), zelo nadarjeno, z izvrstnim spominom, bodo ohranili v ljubečem spominu:

njen mož Jože (por. okt. 1951), hči Marija, sinovi John, Mirko, Joe in Frank, 16 vnukov in vnukinj, brat g. Janez Šuštaršič (župnik, Babbitt, Minn.), sestra Dora por. Šimenc (Millbrae, Kalif.), svaka g. Mirko Kozina (Pine Grove, Kalif.) in Aleš Šimenc, svakinje: s. Marija Immakulata (Nazarje, Slovenija), Draga Kozina (Stockton) in Milka Kregar (Girard, Ohio), 19 nečakov in nečakinj. Nam vsem je bila zelo draga.

Bog je naklonil, da so bili ob njeni zadnji uri v bolnišnici navzoči njen mož, vsi otroci z družinami, brat Janez, sestra Dora z možem Alešem in hčerko Dori. Skupno so molili in prepevali trpeči Mari njene najdražje pesmi, dokler ni mirno izdihnila. Počivaj v miru, blaga duša, in raduj se božje bližine in dobrote!

Angela Gospodarich

Slomškov krožek v Clevelandu sporoča

Cleveland, O. - Slomškov krožek v Clevelandu naznanja, da kosila, ki je bilo načrtovano za 22. oktobra, letos NE bo, ker je ravno ta dan tudi kosilo PTU pri Mariji Vnebovzeti in ne bi bilo lepo, da bi imeli dve podobni prireditvi isti dan. Prosimo pa vse Slomškove častilce, da nam pomagajo zbrati nekaj denarja za ogromne stroške, ki jih bo imela mari-borska škofija z obiskom papeža Janeza Pavla II. drugo leto.

Ker vsi zagotovo upajo, da bo papež proglasil škofa Slomška blaženim, hočejo do takrat obnoviti stolnico, kakor tudi Slomškovo domačijo ter dokončati gradnjo novega bogoslovja. Vse to je, kot rečeno, združeno z velikimi stroški.

Studia Slovenica

(nadaljevanje s str. 11)

vil«. Janez Arnež je samo eden, njegovi dnevi niso nič daljši kot naši, njegova denarnica nič bolj polna kot naša.

Studia Slovenica in Janez Arnež potrebujejo pomoči. *Ameriška domovina* je vabila, naj bi mu posredovali arhivsko gradivo. Nismo pa brali, naj bi kdo priložil kak dolar za vse delo in stroške, ki so s tem delom v zvezi. Premalo je, da z dvema dolarjema odkupimo številko pred kratkim izdanega lista *Pogledi*. Saj bo Janez za samo poštnino odrinil en dolar, moral bo tudi natipkati naslov in odnesti pošiljko na pošto. Morda na poti do doma v Goriških brdih, kajti v Ljubljani ali Šentvidu ne dobi strehe. V *Slovenca* ali v *Družini* še nisem bral naslova: Studia Slovenica, PP. 28, 61210 Ljubljana-Šentvid, Slovenija (telefon: 061-152-15-13; fax: 061-152-13-32). Tja naslovite svoje pošiljke in prispevke.

Ko greste na obisk v Slovenijo in se morda ustavite tudi v Škofovih zavodih, ne bi smeli prezreti, da je v drugem nadstropju glavne stavbe sedež Studia Slovenica, kjer boste našli zavzetega Janeza Arneža. Nesite mu knjige in razmnoženine, pisma in slike, ki nabirajo prah na Vaših policah in ne veste prav, kaj bi z njimi. Pa primaknite nekaj dolarjev, saj gre za Vašo zapuščino. Da se razumemo: ustanove v Sloveniji imajo desetine plačanih uslužbencev, ki so zadolženi za podobno delo. Razna ministrstva jim nakazujejo denarna sredstva. Studia Slovenica, podobno kot Nova Slovenska Zaveza, takih podpor NI deležna.

Studia Slovenica zasluži našo pozornost in pomoč. Samo dobra volja ni dovolj. Naročite *Pogleda*, glasilo te ustanove, in priložite nekaj dolarjev. Štiri številke glasila stanejo samo \$8.00. Marsikdo bo segel po njih in tudi s tem podprl ustanovo in delo dr. Janeza Arneža. Naslov je:

Studia Slovenia, PP. 28, 61210 Ljubljana-Šentvid, Slovenia, Europe

Jože Velikonja

Slomškove častilce širom Amerike lepo prosimo, da nam pomagata zbrati nekaj denarja v ta namen. Tudi najmanjši dar bo s hvaležnostjo sprejet. Darovi bodo objavljeni v Ameriški domovini in vse poslano škofu dr. Francu Krambergerju v Maribor.

Ta nabirka naj bo v spomin ustanovitelju Slomškove zveze č.g. Jožetu Vargi in ge. Gizeli Hozjan, gdč. Ivanki Pograjc in nedavno umrlemu Vinkotu Rozmanu. Ti so bili stebri naše organizacije. Prepričan sem, da se že veselijo v nebesih in pojejo s škofom Slomškom »V nebesih sem doma, tam Jezus krono dá, tam je moj pravi dom, tam večno živel bom«.

Denar pa pošiljajte na te naslove:

Janez Petrič, 451 E. 156 St., Cleveland, OH 44110; tel.

KOMISIJA

(nadaljevanje s str. 11)

nika pa je menil, da je pristanski. Obljubil pa je, da se bo vabilu na zaslišanje odzval, ko mu bo zdravstveno stanje to dovoljevalo. Želel pa je, da tedaj komisije ne bi vodil Pučnik. Na pričanje je prišel Ribičič šele v spremstvu policije, in to deset mesecev kasneje.

Pričevanja teh preiskovancev pa so si bila podobna tudi v nadaljevanju. V povojnih množičnih pobjah niso sodelovali, zanje tudi niso vedeli. Ne vedo kdo jih je ukazal niti kdo jih je izvrševal. Tudi razlogi za poboje niti seznanjeni niso znani. Ukaz o poboju pa je najverjetneje prišel s samega vojaškega in političnega vrha Jugoslavije.

V drugo skupino bi lahko uvrstili pričevanja Svetine, Zavadlava, Miklavčiča, Lamuta, Stavberja, Ugovška, Balkovca, Harlandra in še nekaterih. Ti so za poboje vedeli, saj so imeli na tak ali drugačen način opravka z žrtvami. Svetina je bil na primer, po nalogu Mačka, že junija 1945 odgovoren za sanacijo grobišča v Podutiku. Zavadlav je sodeloval pri eksekucijah na Pohorju, drugi pa so bili v različnih krajih pričepobojev.

V tretjo skupino pa lahko uvrstimo pričevanja zajetih domobrancev, med katerimi izstopa Franc Dejak, ki je eden redkih, ki se mu je uspelo rešiti iz kočevskega brezna. Iz njegove izpovedi smo lahko slišali, da so bili izvrševalci poboja v Kočevskem rogu izključno Slovenci, kar se tudi razlikuje od domnev pričevalcev iz prve skupine.

Komisija je s tem v glavnem končala preiskavo povojnih množičnih pobojev, kljub temu da nekaterih ključnih podatkov, ki bi zanimali javnost, ni ugotovila. To so predvsem imena žrtev in njihovih rahljev.

O svojih izsledkih in ugotovitvah nekaterih uglednih zgodovinarjev bo v jeseni obvestila državni zbor. Preiskava pravno dvomljivih procesov pa še ni končana, čeprav so bile že zaslišane nekatere priče dachavskih, duhovniških in božičnih procesov.

216/481-3762

Julka Smole, 1223 E. 58 St., Cleveland, OH 44103; tel. 216/391-6547

Frank Urankar, 396 Steven Blvd., Richmond Hts. OH 44143; tel. 216/531-8982

Na te naslove se lahko tudi prijavite za romanje v Lemont za 18. in 19. novembra, ko bo blagoslovitev novega kulturnega centra. Pohitite s prijavo, da ne bo prepozno. Škof dr. Franc Kramberger nam pa tudi naroča, da vsak dan molimo k Bogu, da bi On dal, da bo škof Slomšek res prištet blaženim drugo leto, nam pa naj škof Slomšek pomaga, da bomo uspešno izvedli to nabirko. Bog živi vse ameriške Slovence dobre volje!

Odbor Slom. krožka v Clevelandu

Slomšek in Baraga

Tekst iz pred leti objavljene-

ga buletina oz. brošurice Baragove zveze.

Baraga in Slomšek se iz mladih let nista poznala. Na Barago je Slomšek postal pozoren, ko je kot spiritual v Celovcu postal zastopnik tako imenovane Leopoldinine ustanove na Dunaju. Slomšek je postal posebno goreč v zbiranju pomoči za misijone, ko je izvedel, da bo ta ustanova podpirala Friderika Barago. V svoji pridigi leta 1831 je Slomšek prvič omenil Barago in naznanil vernikom, da je odšel kot misijonar v Severno Ameriko. V tej pridigi je tudi potožil, da bo vera našim krajem odvzeta in dana drugim narodom, ako se bo med ljudstvom brezverno življenje še dalje širilo. Leta 1831 pravi o Baragi: »Dela z Bogom brez sveta, zato ima take uspehe.« V tem letu je Baraga dobil prvi dar iz Celovca in sicer ciborij.

Leta 1833 je Slomšek začel z organiziranim delom za Barago. Prvo zbirko je zbral med bogoslovci in sicer 84 goldinarjev. Ni veliko, je dejal, toda ta denar je nekaj vreden, ker so ga dali samo ubogi in iz čiste ljubezni. Slomšek je pridobil Elizabetinke v Celovcu, da so pripravile za Barago dva mašna plašča, oltarno in cerkveno periol in druge potrebščine.

Na god sv. Martina je v pridigi omenil Barago: »Glejte kaj vse stori pobožni duhovniki, ki zapustijo svojo deželo, znance in prijatelje, grede čez široko in globoko morje v strašne hoste divje ljudi učiti. Tudi Slovencev eden, bogabojč duhovnik Friderik Baraga so se pred 4 leti iz Kranjske dežele v taiste daljne kraje podali in zdaj gre tudi njihova sestra iz Ljubljane za njimi...« Leta (dalje na str. 13)

1915

1995

Žalostni, a vdani v božjo voljo, naznanjamo vsem, da je zapustil to solzno dolino naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

VINKO ROZMAN

Vinko je bil rojen 17. decembra 1915 v Gornji Radgoni na Štajerskem. V ZDA je prišel kot begunec l. 1950. Vseskozi je živel v slovenski naselbini na St. Clairju v Clevelandu. Pokopali smo ga 17. julija 1995 na pokopališču Vernih duš.

Pokojni Vinko je bil dolgo let zvesti oskrbnik pri fari sv. Vida in požrtvovalen sodelavec pri vseh farnih in drugih slovenskih prireditvah. Bil je vztrajen podpornik programa za proglašenje škofa A.M. Slomška za svetnika. Član je bil Misijonske Znamkarske Akcije, društva Najsvetejšega Imena pri fari sv. Vida, Štajerskega kluba, društva Slovenskih protikomunističnih borcev, Baragovega Doma in Slovenske Pristave.

Naša topla hvala č.g. Jožetu Božnar, župniku pri sv. Vidu, za njegovo prijateljstvo, in še posebno za tolažbo v bolezni in za pripravo na zadnjo pot. Zelo smo ga pogrešali na pogrebu, kajti je bil g. Božnar tisti čas na obisku v Sloveniji. Prav lepa hvala č.g. župniku Arharju, gostu iz Slovenije, za pogrebno sv. mašo. Zelo smo hvaležni č.g. Richardu A. Evans za lepe poslovilne besede med sv. mašo, in č.gg. Cimpermanu in Tomcu za asistenco pri sv. maši. Naša iskrena hvala prevz. g. Edvardu Pevcu, pomožnemu škofu v Clevelandu in nekdanjemu župniku pri sv. Vidu, za njegove molitve, obisk in sožalje.

Hvaležni smo vsem, ki so za pokojnika molili v pogrebnem zavodu, za društvo Najsvetejšega Imena gg. Goršek in Kuhel, članicam Mothers Club, še posebno pa prijatelju Viktorju Tominec za njegove lepe poslovilne besede v imenu društva Protikomunističnih borcev.

Najlepša hvala g. Rudiju Knez in vsem pevcem za žalostinke v pogrebnem zavodu. Pokojni Vinko je bil tega gotovo zelo vesel, saj je vedno tako rad prepeval naše pesmi. Hvala tudi organistu Davidu Krizan in cerkvenim pevcem za lepo petje pri pogrebnih sv. maši. Hvala lepa tudi g. Jožetu Likozar za poslovilne besede ob grobu v imenu Slovenske šole pri sv. Vidu. Prav poseben Bog plačaj Baragovemu Domu, Štajerskemu klubu in društvu Protikomunističnih borcev za vse usluge in pomoč. Posebna hvala pa naj gre svaku Tonetu Meglič, ki se je kljub njegovi težki bolezni udeležil pogreba.

Hvala Ameriški Domovini za objavo in g. Mitju Pavlovič za omembo in žalostinko na slovenski radijski uri. Hvaležni smo Zakrajškovega pogrebnemu zavodu za sočutno vodstvo pogreba. Prav lepa hvala ge. Julki Zalar in njenim pomočnicam za njihovo delo pri pogrebnici.

Prav posebno smo hvaležni številnim sorodnikom in prijateljem, ki ste se prišli posloviti od pok. Vinka in za Vaše velikodušne darove. Poslali smo zahvalne kartice, če pa kdo po pomoti zahvale ni prejel, ali če smo koga namenoma izpustili, naj s to javno zahvalo sprejme našo hvaležnost.

Ti pa dragi naš Vinko, ata in stari ata, prosí za nas pri Bogu in imej nas v skrbi tudi tam, kakor si vedno skrbel za nas na tem svetu. Mi Ti bomo vedno hvaležni. Počivaj v zasluženem miru božjem!

Žalujoči:

Tonika — žena

Vinko in Jože — sinova

Terezija Golob, Kristina Shoup in Tončka — hčere

Marion in Susan — snahi

Randy in Dale — zeta

Frančiška Kocbek — sestra, v Sloveniji

Philip, Steven, Vinnie, Daniel in Jěsse — vnuki

Diana, Anne, Sarah, Sophie in Iris — vnukinje

Ostalo sorodstvo v Ameriki in Sloveniji

MAJSKI SPOMINI

Avstralski mesečnik »Misli« prihaja po redni pošti iz daljne Avstralije. V majski številki, ki je šele pretekli teden dospela, je urednik p. Bazilij objavil sledeči članek s priloženo fotografijo. Tako članek kot fotografijo posredujemo našim bralcem.

Ur. AD

MAJNIK je zame že vsa leta bivanja izven rodne domovine mesec spominov. Letos - ob praznovanju petdesetletnice konca druge svetovne vojne - pa bodo ti še posebej zaživel. Čas zaceli vse rane, pravi pregovor, a popolnoma z njim ne soglašam. Čas res omili bolečine, ublaži trpko grenkobo ob spominih, a ti so se zarezali globoko v dušo za vselej.

Bog že ve, zakaj je moralo tako biti. Dnevnik vseh jezikov so oznanjali konec vojnih grozot, ves svobodni svet je praznoval, vojaki so se veselili nad življenjem vračali s svetovnih front in ujetniških taborišč... mi pa smo bežali iz ljubljene dežele pod Triglavom, ki je tudi plačala svoj krvavi davek svetovnemu spopadu in naj bi zdaj spet zaživela svobodno.

Žal okupacija in njene žrtve za našo deželico niso bile dovolj. Revolucija v imenu velikega Stalina je dodala svoje in nas razdelila, da je bilo še več žrtev in pogorišč. V borbi za obstanek se je pričelo bratomorno klanje, za katerega so odgovorni samo voditelji revolucije. Kdo sme odrekati pravico samoobrambe? Mnogi so se pridružili NOB-u z najboljšimi nameni; ko so spoznali, da se borijo za zmago rdeče zvezde, je bilo prepozno.

Žalosten konec revolucije - beg tisočev k zaveznikom, katerim smo zaupali več kot so

bili vredni. Nismo vedeli, da ne razumejo ali nočejo razumeti borbe malega naroda zgolj za obstoj, za ohranitev slovenstva, za ohranitev dediščine vere. Vse to nam je hotel komunizem s silo vzeti in narod se je uprl.

Majnik leta Gospodovega 1945. kilometre dolga procesija kmečkih vozov z najpotrebnejšim, na hitrico nametanim nanj. Med vrečami in culami glavice otrok, ki so začudeno gledale, kam se peljejo in kaj se dogaja. Spominjam se vozov, ki so imeli na kupu rešene imovine stensko sliko Marije Pomagaj. Z družino je šla in Bog vedi, kjer za morji kraljuje danes na domu slovenskega begunca tistih majskih dni...

Med civilisti so bile pomešane uniforme slovenskih vojakov. Na obrazih teh fantov si videl, kako težko zapuščajo deželo, ki so ji branili domove svojih vasi. Kjer jih je hodila ob vozovih vsaj desetina, je od časa do časa nekdo začel peti in vsi so poprijeli za njim:

»...mi se borimo za svojo zemljo;
je pila kri pradedov,
je pila z mojo četo,
škropimo jo še mi s svojo krvjo!...«

Izmučeni konji so komaj vlekli v breg proti Ljubelju. Tu in tam so morali pomagati ljudje, da je hrzajoča žival zmogla napor. Vrsta se je pomikala počasi, od časa do časa postala, včasih obstala za dalj časa, da si v negotovosti ugibal, ali se bo sploh še premaknila v breg. Vozniki so morali paziti in ob postanku podstavljati kolesom, da vozovi niso lezli nazaj in bi prišlo do nesreče.

»O sveti križ božji!« je vzkliknil nič več mlad oče, s plavim predpasnikom opasan, in si obrisal potno čelo. S Kristusovim trpljenjem je sprejemal svoje brige zase in za družino.

»Marija, pomagaj nam, da pridemo na varno!« je kar na glas zaklicala mati, ki je z dojenčkom v naročju in s hišnim

Slomšek in Baraga

(nadaljevanje s str. 12)

1836 je izdal v slovenskem jeziku (in nemškem) majhno brošurico: Krščanska beseda katoliškimi misijonom pomagati.

Preden je odšel Slomšek iz Celovca v Vuzenico, je še poslal Baragi zaboj cerkvenih paramentov.

Leta 1854 je 30. marca Baraga obiskal Slomška in prejel 340 goldinarjev za svoj misijon. Tistega dne je delal Slomšek duhovne vaje. Baraga je njega in druge obiskal in jim govoril. Slomšek pa ga je potem pospremil do Šent Pavla, od koder se je Baraga odpeljal v Gradec.

V Slomškovi zapuščini se nahajajo tudi tri Baragova pisma iz Amerike, v katerih mu poroča o zadevi bratov Rosch, ki sta ga zapustila. Vsako leto je Slomšek v pridigah ponavljal prošnjo, naj verniki podpirajo Baragov misijon. (Konec)

Zgovorna slika iz Vetrinja v maju leta 1945, da "Marija z nami je odšla na tuje... Na tovarnjaku mašuje pred podobo Marije Pomagaj Viktor Zorman, kasneje vrnjen in zverinsko ubit.

ročnim vencem v rokah stopala ob vozu.

Da, to je bila procesija, ki je še tako zgovorna beseda ne bi mogla dovolj dostojno opisati. Procesija »ponižanih in razžaljenih«, bi rekel Cankar, ki so odhajali v zavesti, da ne morejo več braniti ne sebe ne drugih. Odhajajo, da si rešijo skromno življenje, a odhajajo v prepričanju, da bo končno zmagala pravica in se bodo s pomočjo zaveznikov vrnili na svoje domove. Ta utopična misel se je delno uresničila po dolgih petinštiridesetih letih.

S pobočja se je oglasila br-zostrelka. Čez nekaj trenutkov je še minomet odvrigel svoj smrtonosni sad. Mina je padla tik za cesto in se s pokom razletela, nastala je panika, preplašeni kriki žena in otroški jok so odjeknili po ozki dolini. Splašene konje je končno umiril gospodar, da so spet vlekli v breg svoje breme.

»Vsaj zdaj naj nas pustijo, ko odhajamo,« je zamrmral oče in zaskrbljeno pogledal po drobižu na vozu.

V blag spomin

14. OBLETNICE SMRTI
NAŠE LJUBLJENE MAME
IN STARE MAME

MARIJA OŠABEN

ki je preminula 8. sept. 1981

Štirinajst let je že minilo,
odkar si, mama, šla od nas,
a vedno lep spomin je na Te,
pogrešamo Te vsaki čas.

Žalujoči:

Franci — sin;
Cilka Košir, Mihaela Ilc —
hčeri;
Pavle Košir, Metod Ilc —
zeta;
vnuki in vnukinje

Cleveland, O., Ljubljana, Slovenija
7. septembra 1995.

Takih napadov je bilo več. Še so padale mine in nekaj domobrancev je s poveljnikom izginilo v reber, da je končno smrtonosno orožje utihnilo ter je bila pot spet varna za nekaj časa. A pri drugih napadih ni šlo tako gladko. Pri Sv. Ani na Ljubelju pred predorom je bilo kar precej ranjencev, ki so jo skupili na poti od Tržiča.

Spomini, majski spomini... Čutim hladno vlago nedokončanega ljubeljskega predora, ki je požiral to dolgo žalostno procesijo, voz za vozom, skupino za skupino... Pred nami se je končno odprl nov svet upanja v pravico, ki nas je sicer že marsikdaj razočaralo, a vendar pomagalo naši pokončnosti, da nismo podlegli.

Vetrinjsko polje. Prvo taborišče slovenskih brezdomcev. Vozovi, ljudje in živina. Ob zasilnih »domovih« iz vej in nekaj plaht preprosta ognjišča, nad katerimi se je dvigal oblak dima in oznanjal življenje. Skrbi za bodočnost, pa vendar v trdnem upanju na božjo previdnost, ki vernika še nikoli ni zapustila. Maša na prostem, na zasilnem oltarju, ob podobi Marije Pomagaj. Kako iz srca je zadonela pesem: »Marija, pomagaj nam sleherni čas...«

In potem žalost ob izdajstvu, spoznanje, kam so vrnili slovensko vojsko. Zopet je Marija tešila rane žalujočih mater, žena, sester in sirot. Pa tudi mož, očetov in bratov, ki so ostali.

Končno pa - begunska taborišča, lesena mesta barak in upanje na izselitev v dežele preko morja, kjer ne bo več strahu, da bi te vrnili v roke

rabljem. In v vsakem taborišču, na oltarju barake - kapele - podoba Marije Pomagaj, ki je videla potoke solza in blažila težo begunstva.

Da, »Marija z nami je odšla na tuje...« kot je zapel begunski pesnik. Spremljala nas je vsa desetletja in še je z nami, kjer koli smo raztreseni po širnem svetu. Ko pas se zdaj vračamo v deželo pod Triglavom, nas pričakuje na Brezjah, na Sveti Gori in Ptujski gori, pa na Svetih Višarjah in na Kureščku in povsod tam, kjer so ji naši predniki zgradili svetišče.

Marija, hvala ti za materinsko skrb na naši poti begunstva in izseljenstva!

Naša fax številka je:

216/361-4088

in je stalno vključena

MALI OGLASI

Apartment For Rent

Waterloo area, 4 rooms, with appliances, \$155 per month rent. Ideal for retired persons. Call 729-5255. (34-37)

FOR RENT

4 rooms up. 1429 E. 52 St. Garage. Very clean. No children. No pets. Call 881-8709. (33-36)

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD

5316 Fleet Ave. 641-0046

Moderni pogrebni zavod
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoči

CENE NIZKE
PO VAŠI ŽELJI!

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE
OHIO. — AID FOR AGED
PRESCRIPTIONS

BRICKMAN & SONS FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

V BLAG SPOMIN

devetnajste obletnice smrti
našega ljubega očeta
in starega očeta

JOHN NOVAK

ki je preminul 5. sept. 1976.

Preteklo devetnajst let je že, ko hladna zemlja krije Te. Zelo vsi smo Te ljubili in prezgodaj izgubili.

Oh, grenko je spoznanje to, da Te med nami več ne bo; čeprav v hladnem grobu spiš, v srcih naših še živiš.

Zalujoči:

Raymond'in Norbert, sinova
Dolores Kraus, hči
zet, snahi, vnuki in vnukinje
Strongsville, O., 7. septembra 1995.

ODMEVIS PRERIJE

LETHBRIDGE, Alta. - Minevajo zadnji dnevi počitnic, čez nekaj dni se bo mladina vrnila v šole nabirat za življenje in kruh potrebnega znanja. Zame je tale poznopoletni predšolski čas poln domotožja. Poklicno sem se pred 60 leti zapisal šoli, pa radi razmer nato samo deset let vesel in zadovoljen preživel med šolsko mladino. Čudno težki so bili medvojni časi, preživeli smo jih v tujih zasedbah v Ljubljani do maja 1945, ko je pamet narekovala umik pred rdečo svobodo.

Počitniška sezona je bila letos v zahodni Kanadi hudo pestra in zelo bogata. Naš dolar šepa, še tričetrt ameriškega ni vreden, radi tega je pa izredna vaba za potovanje predvsem tujcev, prekomorskih obiskovalcev, zlasti pa sosedov Američanov. Menda so na mejnih prehodih vprav ti povzročali gneče. Zahodna Kanada jim ponuja res izredno lepo urejene parke, kristalno čista jezera in rajde in rajde mogočnih gora, skratka vsega za telo in dušo.

Vreme imamo letos neustaljeno, menda tako zmešano kot so dogodki v sedanjem svetu. V navadno topli in sončni Alberti smo imeli letos le malo res vročih dni, pač pa izredno veliko moče, ki je povzročila tudi velike nepredvidene težave.

Severno Alberto so uničevali gozdni požari, saj je tedne

Zahvaljujete se vsem

Spoštovani g. urednik!

Preko vašega časopisa bi se rada najprej zahvalila za prijetne dneve, ki sva jih preživela v avgustu v Clevelandu pri sestričnih Miri Kosem, Pavli Dolinar, bratranču Tonetu Adamiču, družini Veider in teti Pavli Adamič. Zahvalila bi se rada tudi ostalim Slovincem, s katerimi sva preživela lepe ure.

V času najinega bivanja sva se udeležila različnih slovenskih prireditvev, se srečala z mnogimi Slovenci v Clevelandu in okolici ter spoznala delček vašega življenja v novi domovini.

Različne usode so vas privedle v Ameriko, kjer ste si ustvarili svoje domove in družine v drugačnih, tudi v trdih razmerah. Vendar niste pozabili na matično domovino, radi sprejemate nas, obiskovalce iz Slovenije ter nam odkrivajte način vašega sedanjega življenja. Vrnila sva se domov z mnogimi lepimi vtisi, posebej pa sva si zapomnila po eni strani trdo delo in voljo po uspehu, po drugi strani pa veliko družabnost, sproščenost in medsebojno povezanost.

Hvala vsem za prijetno bivanje in spoznanja, ki so za nas tudi vzpodbuda.

Franc in Mirjana Mihelič
Grič 8/3
61310 RIBNICA
Slovenija - Europe

dolgo na zahodu gorelo nad 400 gozdnih požarov, tako da so prosili za gasilsko pomoč sosedne Američane. Srednje Alberto je obiskalo deževje v taki radodarnosti, da so reke narastle do 10 m in čez in seve preko bregov zalile posejana polja, trgale ceste, odnašale mostove ipd. Marsikje, kjer je voda prizanesla krajem, je te obiskala pogubna toča. Nič prida poletje.

In med nami? Spomladi je na univerzi nase prestolnice, v Edmontonu, končal medicinske študije Rick Ambrožič, sin blejskega rojaka Mirkota in žene Tončke roj. Hribar. Je postaven fant, grčave gorenjske sorte, prikupne vesele narave. Po kratkem oddihu in številnih intervjujih po kanadskih bolnišnicah, se je preselil z ženko in sinkom v Vancouver v Brit. Kolumbiji, kjer bo zdaj dve leti služil staž in se tako praktično uvajal v zdravniško prakso in redno službovanje. Njemu in staršema iskrene čestitke, ko kot mladi zdravnik prestopa važen življenjski prag, in naše dobre želje in mnogo uspešnih in zadovoljnih dni bodočnosti voščimo.

Več kot 45 let smo tule, pa še nobeno leto ni naša srenja doživela toliko obiskov kot letos, vse od pomladi pa do tehle dni. Začelo se je pri Dimnikovih, kjer so se obiski vršili kar nekaj tednov, od blizu in daleč. Toneta in Ivanka Dimnik sta iz Windsorja obiskala Ivančina sestra Vida in mož Stane Korošec. Ivanka in Tone ter Tonetova sestra Mici por. Fekete, sta praznovala 45-letnico poroke. Ob tej svečani priliki so se zbrali doma tudi nekateri otroci, ki so jih poklici in delo raznesli po širni Kanadi.

Vsekakor pa je bil zanje višek, ko je Dimnikove obiskal najstarejši brat Janez z ženo Katico, hčerko Marto in vnukinjo Marjano. Prileteli so za tri tedne v Kanado iz daljne Argentine.

Tako so dogodki združili 28 članov Dimnikovega rodu. Precej, pa še ne vseh, ki jih je v zdomstvu. Precej so tudi potovali po Alberti, spoznali in uživali lepote, ki jih je Bog radodarno razsul po Alberti, in vem, da so se zadovoljni in veseli razšli z nabasano torbo lepih doživetij.

Tudi Bohove družine, od Toronta do Vancouvra, so se koncem avgusta zbrale na družinsko snidenje (»family reunion«). Do so dogodek praznovali res zbrano in nemoteno, so najeli dva hišna čolna in na njima nemoteno preživeli kot 30-članska družina nekaj veselih dni na Shuswap jezeru v Brit. Kolumbiji. Menda so se vkljub kujavemu vremenu imeli prav prijetno.

Sinova znanega prof. Franca Novaka ste pred tedni obiskala svoji teti Mici Previsic

(roj. Novak) in Anico Mrak (roj. Novak) in sicer eden iz Kalifornije, drugi pa iz Argentine. Bila sta tule samo dva dni, rajžarska pot jima je narokovala nove cilje.

Pri Mrakovih v sosednjem naselju Picture Butteu so na nekajtedenskem obisku Joškotov brat in hčerka z možem, torej slovensko-avstrijski obisk. Mar ni zdaj svet vedno manjši in v vseh kotih tega najdeš slovensko kri?!

Naš dobri znanec, mons. Jože Mavsar, je imel v gosteh troje duhovnikov, ki so tudi Lethbridge obiskali za dva dni. Spet tercet znešen z raznih strani: g. John Murri, upokojen župnik in vojni veteran iz Helene, dr. Pavel Krajnik iz Ohia, in koroški korenjak g. Franz Hudl, župnik v Kapli na Koroškem.

Dva dneva sta komaj za skromen pomenek, kratke obiske, tako, da ni časa za udarno igro taroka. Pa vseeno, kratko ter veselo in prijetno srečanje. Včasih so rekli: Kratko, pa sladko.

Od nas tule sta šla letos v Slovenijo g. Franc Šifrer in žena Zvonka, moja sosedka. Doma sta bila v dne, ko so doma razdvojeno praznovali konec vojne in začetek zlate rdeče svobode, našega umika pred to. Udeležila sta se le veličastne akademije v Škofovih zavodih, sicer pa obiskala le nekaj krajev.

Konec avgusta smo, ko to pišem, pa so zlasti jutra že čisto jesensko ubrana, vrtovi so bogato vrnili skrbi in delo v njih. Zelenjave je bilo in je veliko za sproti in povrtine za zimo, kdor se za to zavzame. Brkljanja po vrtu pa nikoli ne zmanjka. Pozni pridelki dozorevajo in do koledarske jeseni je še tedne in tudi dela.

Sicer med nami, razen zapisanih novic, posebnega ne zvem. Staramo se z različno hitrostjo. Kot vem, smo vsi prilično zadovoljni, tudi v glavnem zdravi, gotovo pa bogatejši za zrele izkušnje.

Dopis naj bo odgovor vsem, ki ste se zanimali, kako in kaj je z menoj, ker dolgo ni bilo Odmevov. Leta nas vse umirjajo in nujno počasnimo, volje za vsak podarjen nam dan sproti še tudi ne manjka.

Pozdrav vsem! Pak

**Rojaki! Priporočajte
Ameriško Domovino
svojim slovenskim
prijateljem in znanecem!**

**Vladimir M. Rus
Attorney - Odvetnik**

6411 St. Clair (Slovenian National Home)
391-4000

(FX)

Nova knjiga o delovanju Slovencev v ZDA

Ameriški Slovenci

V zadnjih nekaj letih so poklicno usposobljeni zgodovinarji in drugi strokovnjaki v Sloveniji začeli objavljati študije in zadnje čase cele knjige, ki obravnavajo slovensko ameriško skupnost. O prvem poskusu za prikaz zgodovine slovenske naselbine v Clevelandu smo že nekaj poročali, v pripravi je daljša recenzija o v angleščini objavljeni knjigi dr. Matjaža Klemenčiča, sedaj pa poročamo o knjigi, ki je osredotočena na prikazovanje delovanja med ameriškimi Slovenci Katoliške cerkve in sicer v letih od 1871 do 1924.

Avtor knjige je Darko Friš, naslov knjige pa AMERIŠKI SLOVENCİ IN KATOLIŠKA CERKEV 1871—1924, zbirka Celovški rokopisi, založba Celovška Mohorjeva družba, 417 strani. Spodaj posredujemo tekst članka o tej knjigi iz Družine z dne 27. avgusta. Ni nam znano, če se da knjiga dobiti kje v ZDA ali Kanadi, ali kakšna je cena. Ko to zvemo, bomo naknadno poročali. Sedaj pa tekste članka, podpisane le z začetnicami »jz«.

dr. Rudolph M. Susel

Trije obsežni delovni tematski sklopi sestavljajo pregledno delo o ameriških Slovincih. V resnici gre za eno samo vprašanje: Kako se je Katoliška cerkev doma in v Ameriki vedla do naših izseljencev? Razpon tega vprašanja vsebuje pregledne sporočilne enote: slovenski katoliški shodi, tisk, cerkvene družbe in zveze v skrbi za naše rojake, etnične župnije, svetni in redovni duhovniki ter njihove zveze v dušnopastirskem služenju našim izseljencem, osnovne šole v ameriških slovenskih župnijah.

Vztrajno zbiranje pisnega in slikovnega gradiva, raziskovanje v arhivih, časnikih, revijah, knjigah, dopisovanje in dogovarjanje z uglednimi izvedenci za vprašanje slovenskega izseljenstva je zgodovinarju Darku Frišu navrglo zanesljive monografske razglede, ki mu jih je oddelek za zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani sprejel kot doktorsko razpravo. Iz množice podatkov je nastalo obsežno delo, ki daje bralcu zgodovinski pregled o množičnem izseljevanju ljudi iz slovenskega prostora v ZDA. Ta proces je začel usodno zaznamovati slovenski prostor že sredi druge polovice preteklega stoletja.

Zaradi težkih življenjskih razmer je slovenska domača tla zapustila skoraj tretjina našega naroda. Še Cankar je pisal za svoj čas: »Dan za dnem

jih gre na stotine. Kakor pred kugo beže.« Časnik Slovenec je v letu 1912 zapisal, da Slovenci spet »gredo kar trumoma v Ameriko, in sicer največ v clevelandske tovarne«.

Zaman so pisali svarilne članke pred izseljevanjem. K sreči so za njimi prihajali tudi naši duhovniki, ki jim gre prvo priznanje v zavzemanju za našega rojaka na tujem, za ohranjanje jezika in kulture, za stik z domovino, za ustanavljanje narodne skupnosti, društev, zvez, bratovščin, župnijskih občestev, narodnih šol, časnikov in revij.

Od prihoda Friderika Barage leta 1831 do leta 1924 je v Ameriki delovalo okoli 100 slovenskih duhovnikov, predvsem frančiškanih, ki so prvi začeli navduševati rojake za ustanovitev lastne župnije. Pogostni spori v katoliških župnijah — članov cerkvenih odborov in duhovnikov — so zavirali načrtno delo med našimi izseljenci.

Zmedo so ustvarjali tudi pripadniki različnih taborov: katoliškega, liberalnega in socialističnega. »Spori med posameznimi ideološkimi tabori so se velikokrat razrasli v prave 'časnikarske spopade'. V njih so poskušali čim bolj očrtniti politične nasprotnike, pri tem pa na nobeni strani niso izbirali sredstev; način obračunavanja je bil pogosto skregan z vsako mero dobrega okusa.«

»V življenju katoliških Slovencev v Ameriki so najpomembnejše župnije, bratske podporne organizacije, društva, šole in časniki.« Stavek, izpisan v sklepnem delu knjige, ne more biti zgolj mnenje »nekega ameriškega Slovence«, temveč temeljno spoznanje, ki ga je Friš moral sprejeti po množici arhivov, virov, literature ter osebnih pričevanj.

Povsem umesten je strnjen zapis ob koncu knjige: »Delovanje katoliškega tabora med Slovenci v Ameriki ni bilo omejeno samo na ustanavljanje slovenskih župnij in gradnjo cerkve, temveč je zajemalo tudi bratske podporne organizacije, katoliška društva in bratovščine, izdajali pa so tudi svoje časnike in otrokom omogočili pouk v župnijskih osnovnih šolah.

Pri tem je potrebno pripomniti, da so bile slovenske župnije ustanovljene le v večjih slovenskih naselbinah, medtem ko so slovenske katoliške organizacije in društva delovala po skoraj celih Združenih državah. Glavni razlog, da število slovenskih župnij ni bilo večje, je bil v pomanjkanju sredstev, ki so bila potrebna za ustanovitev župnije in njeno nadaljnje delovanje...

Za slovenski katoliški tabor v ZDA je bilo zelo pomembno sodelovanje z matično domovino, od koder so prihajali slovenski dijaki, bogoslovci, duhovniki in šolske sestre, brez

(dalje na str. 16)

V poletno pasjost že jesen udarja...

NEW YORK, NY - ... to ni toliko občutno v ozračju samem, razen v nekaj dnevih okoli zadnje avgustove nedelje, kot je že jesen letos ujete v listovju dreves. Vsaj na Njujorškem okoli našega mesta je tako, koder v zadnjem čisto poletnem dnevu skorajda ni bilo dežja niti za en sam inč. Tako smo imeli na vzhodni strani mesta, na Long Islandu, koder je zdaj še največ faranov slovenskega sv. Cirila, gozdni požar, kot so jih vajeni tam na daljnem ameriškem Zahodu -v Kaliforniji.

In v takem ozračju tudi pri sv. Cirilu na Osmi ni pričakovati posebne živahnosti tako ne v verskem kot ne v narodnem pogledu. Nekateri farani so odšli iz velikega mestnega območja tja na »deželo«, v svoje poletne domove. Nekaj pa jih je odšlo kar na Slovensko pod gore, v kraljestvo Zlatoroga, ki vlada od vrha Triglava. In ti so tam preživljali deževni junij in mendar kar lep poletni julij z nekaterimi dnevi pasjostni, podobni tem na Njujorškem, a z nekaj manj vlage, kot je gnjavila nas.

Po vsem tem je razumljivo, da je vsa dejavnost slovenske njujorške srenje v teh poletnih nedeljah bila bolj oddaljena od sv. Cirila, rekel bi daleč od Osme, v naravi.

Na četrto julijsko nedeljo smo imeli poletno mašo na lepi posesti Rolihovih, na Long Islandu, koder sem zdajle tudi jaz, ko ta kroniški zapis pišem, v Ridgewoodu. Vendar je to še zmerom mestno območje velikega New Yorka, v Queensu s

prebivalstvom samo nekaj tisoč več kot jih ima moja očetnjava - Slovenija.

Na drugo nedeljo v avgustu pa smo šli na poletno mašo na drugo plat mesta proti hribovju, na »Gorenjsko« v Putnam Valley na Grom-Babnikovo posest, katere sosed je kočevski Slovenec Maurin. Ta posest je v zares lepem okolju ob kar čednem jezeru. Ko se iz glavne ceste zapelješ proti jezeru k tem trem hišam v cvetju in lepem drevesju, te ob malem razpotju pozdravlja Brezjanska Marija iz malega Babnikovega znamenja. Jaz jo uberem k Gromovim, kamor me je zmerom za to mašo vabil Jože. Tudi voznika mi je zmerom preskrbel.

Telega letos ni storil. Kar peto leto že ne. Saj je p. Krizolog, župnik sv. Cirila s somaševanjem iz župnije Tunjice pri Kamniku Pavlom Juhantom daroval to slovensko Gospodovo daritev v Jožetov spomin in mir njegov. In ta daritev z lep besedo p. Krizologa, nam je govoril, kako urediti naše duhovno notranje okolje, da bo našlo skladje s tem božjem izven nas, ki nas obdaja. To je bil lep uvod v lep popoldan. Zbralo se nas je dokaj več kot pa tri tedne poprej pri Rolihovih.

Ko nam je p. Krizolog označil, da se bo ta maša darovala v spomin Jožeta Groma, nas je prosil, da se z molitveno mislijo spomnimo tudi na Slovenca Dušana Mravljeta, ki je v borbenem teku prek Amerike, od San Francisca do New Yorka. Ta športnik je pač osebni pri-

jatelj g. Juhanta. Vprav zato je bil med nami, čakajoč, da ob priteku v New York pozdravi svojega prijatelja.

Pri tej maši je bil tudi slovenski konzul v New Yorku, g. Matjaž Kovačič. On, Pavle Juhant, in naš župnik, p. Krizolog, z mnogimi drugimi Slovenci v New Yorku, so v soboto, 19. avgusta, na Columbus Circle malo po 11. uri pričakali in pozdravili Dušana Mravljeta, ki je na tem ultramaratonu zmagal z izredno veliko prednostjo pred naslednjim tekmečem.

Precej je prišlo Slovencev iz Ljubljane dva dni popreje za to športno priliko. Med njimi je bil tudi mladi župnik iz Sel pri Kamniku, g. Janez Šavc. Zato smo imeli drugi dan pri sv. Cirilu lepo mašo ob somaševanju našega župnika p. Krizologa, g. Juhanta, ki je vodil to Gospodovo daritev, in g. Šavca. Vsi trije dobri pevci, posebno pa še g. Janez, so jo opravili čudovito lepo z besedo in petjem.

Spominjalo me je na maše na Slovenskem pred desetimi leti, ko sem bil tam za Pavlovo posvečenje in novo mašo, ko sva obiskala tudi cerkve brez organista. In takšna je bila tudi naša na predzadnjo nedeljo v avgustu. Izredno lepa, čeprav malo faranov sv. Cirila v njej. Pa tudi obiskovalcev iz Slovenskega zaradi prejšnjega sobotnega dne ni bilo razen enega uradnika slovenskega obrambnega ministrstva, doma iz Mengša.

V četrtek po tej nedelji so v New York prileteli iz Koroške pevci in pevke zbora Danica. Ti so imeli v soboto zvečer (26.

Francetu Dejaku za 70. rojstni dan

*Kjerkoli smo rojaki skupaj zbrani,
nam je lepo če v družbi Ti si z nami,
saj zdaj ob času SEDME DESETICE—
nevidni plug še ne načenja lice.*

*Le kdo precenil bi vsa tvoja pota?
Ko mladi fant spoznal si kje je zmota,
za pravo pot izbral si čast, vrlino—
le za Boga in narod, domovino.*

*Vrednote, ki so Ti najdražje bile—
so zrušile v izdaji tuje sile,
in človek-zver, po žeji maščevanja—
Ti brezno za poslednji grob poklanja.*

*Res čudežno si doživel rešitev,
uslišal Bog je matere molitev,
da lahko pričaš svetu zgodbo črno,
kjer srca mlada je skalovje strlo.*

*To zdaj zares le grenki so spomni,
in madež na slovenski domovini,
pa vendar seme v zemlji se prebuja,
za novi zbor življenja, Aleluja!*

*Ko vzhaja novo sonce v tej povesti—
ostal si domobranec Bogu zvesti,
naj On Te v zdravju sreči še ohranja,
to srčno željo vsak Ti zdaj poklanja.*

PRIJATELJI

avg.) koncert v cerkveni dvorani sv. Križa v Fairfieldu, naslednice nekoč čisto slovenske fare v sosednjem Bridgeportu.

Ta večer je bil vprav zaradi mladih in srednje starih rojakov in rojakinj iz Koroške pomemben za obe slovenski srenji. Zbrali smo se v lepem številu iz obeh strani, New Yorka in Fairfielda. Dvorano smo posedli skoro do polnosti. Nastopajoči pevki so pokazali v svojem petju pravo umetniško stremljenje. In to je prevzelo

vse nas v dvorani. Celo domači oktet Zvon, ki je ob začetku po besedi g. Armina Kurbusa v pozdrav gostov zapel F. Korbarjevo Domovina in L. Slavkovo Na vseh straneh sveta, nas je močno presenetil in dokazal, da zares dober pevec ne popusti zlahka.

Ob koncu koncerta je goste iz Koroške pozdravil konzul v New Yorku Matjaž Kovačič, in tudi glavni organizatorji tega večera: Tone Malenšek, Ar-

(dalje na str. 16)

KATOLIŠKI DOM PROSVETE SODALITAS V TINJAH NA KOROŠKEM

Misijonska srečanja in pomenki

1097. Mesečna sveta maša MZA.

Dolgoletna predsednica MZA Cleveland ga. Marica Lavriša že mnoga leta pošilja v pomoč našim misijonarjem na terenu intencije, ki jih dobi od sodelujočih. Med temi je skozi cela leta bila ena redno vsak mesec posebej za vse žive in mrtve pionirje v MZA. Darovana je iz članarine garačev clevelandske skupine. Ideja je zelo krščanska in hvale vredna.

Začenši s septembrom bom kot duhovni vodja vsak mesec na prvo soboto na čast Materi Božji, ali prvi petek na čast Srcu Jezusovemu opravil sv. mašo za vse pionirje v MZA in vse misijonarje na terenu. V obeh primerih bom posebej prosil za srečno zadnjo uro nas vseh in za spreobrnjen je grešnikov po celem misijonskem svetu.

Nedavno je umrl naš dolgoletni odbornik Vinko Rozman v Clevelandu. Vedno nasmejan in zelo prijazen in še ga vidim ob zadnjem srečanju v Charity bolnišnici, ko sva ga z Rudijem Knezom obiskala. Nasmejan in spokojen, nekaj dni pred srečanjem s Stvarnikom. Mnogi ga že pogrešajo in polno izrazov ljubljani v AD je bilo priča njegovega dobremu vplivu na mnoge, ki so ga poznali, z njim živeli in delovali in ga kot katoličana vzljubili. Kar vesel sem bil, da sem ga našel na fotografiji petih litanij na Orlovem vrhu pred skoraj 25 leti.

Praznovanje zakonskih jubilejev je drug način poglobljanja naše vere. Ko močni v

življenjskih preizkušnjah po letih poglobljanja zakonske ljubezni praznujejo in Boga hvalijo za milost in pomoč pri vzgoji otrok in zakonsko zvestobo.

Nedavno smo molili in čestitali Tusharjevimi ob 45-letnici in Celestinovim ob 40-letnici poroke. Lepo prosim, da v bodoče take jubileje ob 25., 40., 45., 50. in višjih jubilejih sporočite, da jih v MSIP pripravimo vsem v molitev in tudi v obnovo medsebojnih stikov, saj se mnogi leta in leta niti ne zavedajo, kje se kdo skozi življenje prebija in kaj se z družino dogaja.

Od časa do časa bom tudi za take jubilate opravil posebno sv. mašo v naši javni kapeli Čudodelne svetinje tu v Princetonu, kjer of Renewal Centru za duhovne vaje in mnoge različne duhovne pobude dnevno mašujemo ob 12.05 za božje ljudstvo v koncelebrirani sv. maši. Sam jo vodim vsak petek in kratko pridigam.

Na Madagaskar je odšla nova misijonarka Ana Rožac iz župnije Preloka pri Črnem Kalu, kjer je 24. junija v domači župniji ob somaševanju mnogih duhovnikov in molitvi vernikov prejela misijonski križ, ki ga je kar naslednji dan še ponesla s seboj preko Pariza na Madagaskar, kjer bo delovala z dr. Sonjo Masletovo in usmiljenko Amando Potočnikovo. Nekaj let je že gojilo željo po misijonskem delu, ki jo je pismeno izrazila v prošnji, da bi jo sprejeli v Skupnost Slovenskih laičkih misijonar-

Mati Tereza praznuje 85-letnico

Kalkuta — Mati Tereza, Nobelova nagrajenka za mir, je v soboto praznovala 85. rojstni dan.

Kljub svoji starosti je lani v Washingtonu skupaj s prvo ameriško damo Hillary Clinton odprla sirotišnico in se v Rimu srečala s papežem Janezom Pavlom II. Odkar ne vodi svojega reda, se bolj posveča gibanju proti splavu.

Misijonarka usmiljenja, ki jih je ustanovila Mati Tereza, vodijo 450 ustanov, med drugim sirotišnice v Ruandi, kjer skrbijo za sirote, ki so jih zapustile ženske, posiljene v vojni.

Mati Tereza se je rodila leta 1910 v Skopju kot Agnes Gonxha Bojaxhio. Njen oče Nikola je bil albanski begunec. Pri osemnajstih je odpotovala na Irsko, kjer se je pridružila loretskim sestram, ki so vodile samostanske šole v Indiji. Leta 1948 se je začela posvečati revežem.

STA

Materi Terezi je v Kalkuti zaželela vse najboljše prava množica ljudi. Med slavljem so tudi molili za reveže.

Preslikano neposredno iz Slovenca z dne 23. avgusta. Dejansko je Mati Tereza praznovala svoj 85. rojstni dan v soboto, 19. avgusta.

jev. Potrpežljivo je čakala in preko mnogih zaprek končno uspela.

Ana Rožac izhaja iz verne družine. S srednjo zdravstveno šolo je začela opravljati poklic medicinske sestre in bila v službi kar devet let v Izolski bolnišnici. Ob delu je doštudirala še višjo zdravstveno šolo v Ljubljani ter naredila tudi katehetsko pastoralni tečaj in poučevala verouk v domači župniji ter tudi sicer veliko pastoralno sodelovala pri različnih stvareh v dekaniji in na obali.

Dekan Cvetko Valič je ob somaševanju mnogih sosednjih duhovnikov posebej prosil za božji blagoslov nad njenim bodočim delom. Njen zgled je gotovo tudi idealnim mladim dal resno misliti. Življenjske odločitve te vrste niso lahke in tudi ne prepogostne. Bodimo spet še nove veseli in Bogu zanj hvalježni. MZA Ano spremlja z molitvijo na rumeni otok in jo bo, kot vse druge vsa ta leta, tudi podpirala finančno.

V poletno pasjost...

(nadaljevanje s str. 15)

min Kurbus ter Jože in Marija Višinski, ki je v spremstvu Mojce Branc in Kristince Pavšič, mladi faranki sv. Cirila, pevcem v priznanje poklonile lep šopek rož.

Naslednji dan smo pevce pričakovali pri sv. Cirilu za deseto mašo, pa niso utegnili priti ob času po osmi maši pri Sv. Križu v Fairfieldu. Vendar še predno smo se razšli, so prišli in nam v cerkvi za slovo zapeli tri pesmi. Nato so odšli, njih pesem pa nam doni v opomin, kako se z materino besedo ostaja zvest svojemu narodu v najtežjih okoliščinah.

Tone Osovnik

MALI OGLASI

Handyman and Housekeeper
General household duties. Pepper Pike location. Call Mr. Bruce at 696-9400, or evenings and weekends at 464-1880.

(33-36)

Darovali so za misijone:

Neimenovani iz Ontaria \$300 za uporabo, kjer je najbolj potrebno. Stanko in Barbara Mrak, Gary, Indiana, \$100. Za bosanske begunce M.P. iz Illinois \$50 in \$50 za vse. Za družino z lačnimi otroki \$20 je prišlo od Neimenovanih.

Ameriški Slovenci

(nadaljevanje s str. 14)

katerih delovanje tabora ne bi bilo mogoče. Osnovna naloga slovenskega katoliškega tabora v ZDA je bila ohranjanje vere, njegovo delovanje pa je bilo še posebej pomembno za ohranjanje slovenstva oziroma zavesti o slovenski narodni pripadnosti preko 'velike luže'.

Amerika, »dežela neskončnih možnosti«, je v obdobju od leta 1820 do 1970 v svoje zavetje sprejela okoli 45 milijonov ljudi. Iz slovenskega prostora so se prvi posamezniki začeli izseljevati na ameriška tla že v 17. stoletju. V 19. stoletju so začeli tja odhajati naši misijonarji. Škof James Trobec je med drugim zapisal: »Slovenija je naša mati, Amerika naša nevesta.«

Slovenski duhovniki so v letih 1871 do 1923 s cerkvenimi odbori ustanovili kar 40 slovenskih župnij. Poglavlje o župnijah zgovorno uvaja navedek iz pisma našega rojaka: »Iz sredine slovenske naselbine se ponosno dviguje slovenska cerkev; v njej se sliši čista in nepokvarjena slovenska beseda, slovenska pesem, ter je skoraj edini kraj, kjer se sliši slovenska molitev.«

Od posameznih župnij avtor na prvem mestu pregledno predstavi župnijo sv. Jožefa (Joliet, Illinois). V času od 1892 do 1924 je bilo v tej župniji 5041 slovenskih novorojenčkov (krstov), 1051 porok, 1747 Slovencev pa je umrlo.

Življenje in delo naših izseljencev v ZDA odkriva dokaj podrobna predstavitev posameznih društev, družb, časnikov in pomembnejših osebnosti.

ne v Clevelandu. Dar \$30 od Neimenovane v Kaliforniji smo poslali na Filipine materi 5 otrok, ki jo je mož pustil in ki jo je podpiral rajni brat Mrzel in lani MZA.

Vsem darovalcem smo za vas dar globoko hvaležni v imenu tistih, ki so teh darov deležni.

Rev. Charles Wolbang CM

St. Joseph's Seminary
65 Mapleton Rd. P.O. Box 807
Plainsboro, NJ 08536-0807
Telefon: 609-520-8839
Fax: 609-452-2851

NOVI GROBOVI

(nadaljevanje s str. 9)

na Chardon Rd. s sv. mašo v cerkvi Church of St. Helen v Newburyju, O., s pokopom na Vernih duš pokopališču.

Margaret D. Bradac

Dne 1. septembra je na Floridi umrla 70 let stara Margaret D. Bradac z Valrico, Fla., rojena v Clevelandu, žena Alberta, mati Barbare Ann Bradac, sestra Jamesa Dwyer. Pogrebni obredi so bili 6. septembra na Floridi.

Gertrude Erne

Umrla je Gertrude Erne, rojena Blatnik, vdova po Raphaelu, mati Rite Erne, Garyja, Gay Habersack, Lois Hazlett, Jamesa, Davida in Raymonda, 20-krat stara mati, 1-krat prastara mati, sestra Marie Springer, Helen Zele, Josepha, Fredericka ter že pok. Sophie Sidak, Anne Holm, Johna in Agnes Gulan. Pogreb je bil 5. septembra iz Želetovega zavoda na E. 152 St. s sv. mašo v cerkvi St. Thomas More in pokopom na Sv. Križa pokopališču.

Jennie Pajk

Dne 31. avgusta je umrla 79 let stara Jennie Pajk, rojena Gumowski, vdova po Georgeu, mati Christine Mata in Marilyn Pajk, 3-krat stara mati, sestra že pok. Berthe Medved in Antona. Pogreb je bil 2. septembra s sv. mašo v cerkvi Our Lady of Mt. Carmel v Wickliffu s pokopom na Vernih duš pokopališču.

ZeLe Funeral Home

Memorial Chapel

452 E. 152 St.

Phone 481-3118

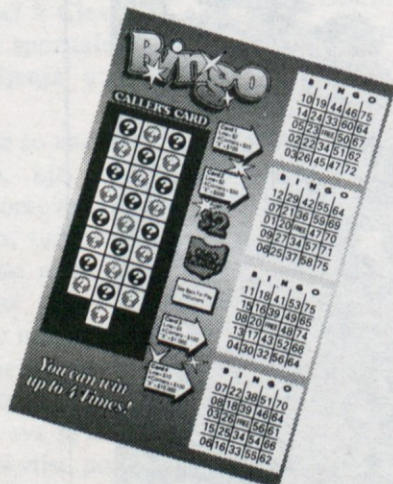
Addison Road Chapel

6502 St. Clair Ave.

Phone 361-0583

Family owned and operated since 1908

**Če Vi lahko žrtvujete 10 minut,
Mi lahko žrtvujemo \$10,000!**

Play BINGO from the Ohio Lottery

Imagine winning \$10,000 in just 10 short minutes! It's possible with the Ohio Lottery Bingo Game. On each \$2 ticket, you get four Bingo cards and four chances to win — up to \$10,000! So play Bingo at your favorite Lottery retailer. And with luck, you could come out with \$10,000 to spare!

JOIN IN THE WINNING

Lottery players are subject to Ohio laws and Commission regulations. For further information, call the Customer Relations Department, (216) 787-3200, during regular business hours.